FÖRSVARETS FORUM
FÖRSVARSMAKTENS PERSONALTIDNING | NR 3/2026

BILDSPECIAL:

AURORA 26

18 000 DELTOG I STORÖVNINGEN

Nato driver tillväxt hos **MILITÄRPOLISEN**

INNOVATION Divisionsstabens brutala väg framåt

Möt fyra som vuxit på **ENSKILD INSATS**

PLUS: REKRYTERING | CIVIL I DET GRÖNA | HISTORIA: BOMBER ÖVER SVERIGE

LEDARE

VILJAN ATT VINNA

Det vi tidigare uppfattade som osannolikt är i dag en del av vår strategiska verklighet. För Sverige innebär det inte bara ökade krav på militär förmåga – enskilt och tillsammans med allierade – utan också ett behov av mental och kulturell omställning.

Vi måste tänka annorlunda kring vad det innebär att bygga försvarsförmåga. Målet med vår verksamhet är inte att förvalta strukturer och processer. Det handlar om att anpassa och använda dem för att kunna avskräcka, möta och besegra en motståndare tillsammans med våra allierade.

Det kräver en kultur där initiativkraft, lärande och anpassningsförmåga uppmuntras på alla nivåer. Där chefer ger frihet under ansvar. Där goda exempel lyfts fram och sprids. Där vi vågar pröva nytt, öva tills vi misslyckas, dra lärdom av misstagen och ständigt utveckla vår förmåga. Det handlar ytterst om professionalism och om viljan att bli bättre varje dag. Vi behöver också bygga ett större strategiskt självförtroende – både i Sverige och i Europa.

Sveriges styrka ligger idag i våra allianser, vårt partnerskap och vår förmåga att verka tillsammans med andra demokratier. Men allianser blir bara starka när varje medlemsland bidrar med trovärdig egen förmåga, handlingskraft och uthållighet. Det är där Sverige och Försvarsmakten ska vara.

Det är ni – medarbetare och chefer i hela organisationen – som varje dag bygger den trovärdighet som ytterst skapar avskräckning och säkerhet. Krigföringsförmåga byggs inte enbart genom materiel och planer. Den byggs genom människor som tar ansvar, samarbetar och som *vill* vinna striden. Vi ska aldrig underskatta betydelsen av vår inställning till uppdraget och hur vi omsätter viljan tillsammans – något jag såg prov på under vårens stora övning, Aurora 26. Drygt 18 000 personer i vad som kan beskrivas som en generalrepetition av våra nationella operativa planer som allierad.

> ”Det är ni [...] som varje dag bygger den trovärdighet som ytterst skapar avskräckning och säkerhet.”

När detta nummer av Forum når er står sommaren för dörren. För många innebär det en efterlängtad möjlighet till vila, tid med familj och vänner och en chans att återhämta sig efter ett intensivt verksamhetsår. Det är välförtjänt. Tempot är och har varit högt och uppgifterna är uppfordrande i hela Försvarsmakten.

Ta hand om er själva och varandra. Förmågan att lösa svåra uppgifter över tid bygger också på balans, gemenskap och kraft att hämta ny energi.

Jag är stolt över att få tjänstgöra tillsammans med er.

Michael Claesson
Överbefälhavare

INNEHÅLL

S4 AKTUELLT

S10 PORTRÄTTET
Hämtar energi i dansen

S12 SÄKRARE TILLSAMMANS
Säkerhetsskyddet stärks av goda relationer

S14 DIVISIONEN TRYCKTESTAS
En lika ovanlig som effektiv metod vässar striden

S30 UKRAINSKA DRÖNAROPERATÖRER I AURORA 26
Med erfarenheter från ukrainska fronten

S40 LYCKADE REKRYTERINGAR
Så testar Amf 4 kandidater för bästa rekryteringarna

S42 CIVILA I DET GRÖNA
Utan transportcentralen stannar garnisonen

S46 ENSKILD INSATS
Möt fyra som inte kan få nog av tjänstgöring utomlands

S58 MATERIEL
Bärgningsbil 20 – inget är för tungt

S60 FYS
Trimma formen i sommar!

S68 TILL SIST
Om frimärken, hundar och kyrkfönster

S72 TELEFONIFAKTA
Därför får alla medarbetare nya telefonnummer

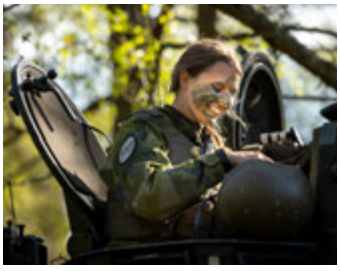
S74 MAGASINSFYND
En grill? Eller en radar?

KULTURENS STARKA ROLL

Sommaren är för många av oss en tid för både nöje, vila och reflektion. Detta beskriver också vad läsningen av Försvarets Forum vill åstadkomma hos läsaren, tillsammans med känslan av delaktighet och samhörighet. Tidningens innehåll speglar Försvarsmaktens värderingar. Under våren har frågan om värderingar och kulturens roll för ett starkt försvar varit tydlig i den allmänna debatten. Vid en första anblick ses måhända konstnärer och artister som raka motsatser till soldater och sjömän, men när man tänker efter så framträder de många beröringspunkterna. Kriget i Ukraina blir också här en illustration ur verkligheten, där fältartister och bildkonstnärer på försvarets uppdrag bidrar till att hålla kämpaglöden vid liv, samtidigt som man skänker tröst och hopp. Precis som våra egna fältartister har gjort ända sedan 1953. Glad sommar och trevlig läsning!

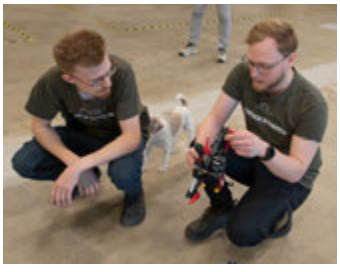
Fredrik Peedu, kommunikationsdirektör

BILDSPECIAL: AURORA 26 Årets stora övning gjorde minnesvärda avtryck i stora delar av landet. . **S18**

VÄXER MED NATO Militärpolisen växer och möter nya krav. Vi besökte den tuffa grundutbildningen.. **S32**

I DRÖNARLABBET De utvecklade drönaren de själva saknade i jobbet som soldater. **S54**

BOMBER ÖVER SVERIGE Vid 29 tillfällen under andra världskriget hamnade bomber på svenskt territorium. **S64**

Trycksak 3041 0116

REDAKTION. Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och Emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88. **Ansvarig utgivare:** Fredrik Peedu, kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Henrik Lundqvist Rådmark, henrik.radmark@mil.se, Försvarsmaktens kommunikationsavdelning. **Art Director:** Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryck:** Ljungbergs tryckeri. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. *Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt.* För ej beställt material ansvaras ej. Utgivningsdag 18 juni 2026. ISSN 1100-8245. Omslag: Caitlin Qvist/Försvarsmakten.

HAN TAR BEFÄLET ÖVER SVENSK NATOINSATS I FINLAND

Överste Daniel Rydberg, sedan 2024 chef för Norrbottensbrigaden vid Norrbottens regemente i Boden, kommer i början av sommaren att leda det svenska bidraget till Forward Land Forces (FLF) Finland.

DAVID LUTTU CARR/FÖRSVARSMAKTEN

Daniel Rydberg är chef för Norrbottensbrigaden sedan 2024.

Den multinationella styrkan utgör en central del av Natos förstärkta avskräckning och försvar i norra Europa. Med en svensk bataljonsstridsgrupp som kärna och ett permanent multinationellt stabselement i Finland ska FLF Finland bidra till snabb gruppering, förmåga att genomföra multidomäna operationer och en stärkt försvarsförmåga på Nordkalotten.

– Det här är ett viktigt uppdrag, både för Sverige och för Nato. Vi bidrar till stabilitet, avskräckning och försvar i ett område som har stor strategisk betydelse, säger Daniel Rydberg.

Hans uppdrag är tydligt: led den multinationella stridsgrupp som etableras längs Natos östra gräns mot Ryssland. Stridsgruppen förstärker Natos närvaro på Nordkalotten och bidrar till förbättrad lägesbild och möjligheten att snabbt stärka försvarsförmågan vid behov.

– Med vår bakgrund i Norrbottensbrigaden är vi vana att verka i terräng med begränsat vägnät, stark kyla och djup snö. Vårt nära samarbete med Finland gör att vi snabbt kan gå från gruppering i Boden över gränsälven och lösa uppgift i norra Finland, säger Daniel Rydberg.

Etableringen innebär inte bara ett svenskt ansvarstagande inom Nato, utan också ett konkret bidrag till ett starkare gemensamt försvar i vårt närområde. Andra länders bidrag till FLF Finland kommer successivt att utvecklas inom ramen för det multinationella samarbetet.

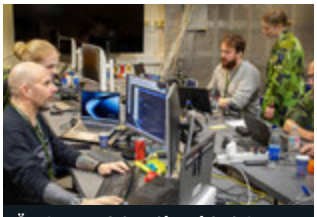
SVENSK PALLPLATS I CYBERSÄKERHETSÖVNING

Locked Shields 2026 genomfördes 13-24 april där över 4 000 personer från 42 länder deltog, uppdelade på 16 lag.

Natoövningen Locked Shields arrangeras årligen av Nato Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence (CCDCOE). Sverige deltog i år tillsammans med Frankrike. De svenska deltagarna kom från Försvarsmakten, andra myndigheter och civila aktörer.

Trots att Locked Shields primärt är en övning poängsätts alla lag. Det svensk-franska laget placerade sig på en tredjeplats. Vinnarna blev Lettland och Singapore.

– Vi är mycket nöjda med den svensk-franska insatsen i årets Locked Shields. Vi har sen tidigare ett samarbete med Frankrike och genom att öva tillsammans stärker vi vår cyberförmåga, både i civil och militär kontext,, säger överste Thomas Höglund, chef för cyberförsvarsledningen.

OLA BERGLIND/FÖRSVARSMAKTEN

Övningens fokus låg på ledning av cyberoperationer.

KLART: FYRA FRANSKA FREGATTER

I mitten av maj kom beslutet om att Sverige ska köpa fyra fregatter av det franska företaget Naval Group för leverans från 2030.

FÖRSVARSMAKTEN

De nya fregatterna ger längre uthållighet.

Tisdagen 19 maj fattade regeringen beslut om att ge Försvarets Materielverk i uppdrag att börja förhandlingar med Frankrike om att beställa fyra nya fregatter. Fregatterna ska levereras från 2030 och vara av fartygsklass FDI som står för Frégate de Défense et d'Intervention.

Det var i Försvarsbeslutet 2020 som regeringen beslutade att Sverige skulle köpa nya ytstridsfartyg. Först var det tal om en lösning liknande Visbyklassen men i en storlek större. Sen blev det krig i Ukraina och Sverige gick med i Nato vilket förändrade förutsättningarna.

– Som allierad måste vi tänka bredare, vi går från att bestrida andras kontroll till att själva och tillsammans med andra etablera sjökontroll och dominera området för att skapa den säkerhet och stabilitet som blir resultatet, säger överbefälhavare Michael Claesson.

ÖB betonar även vikten av fartygen som rörliga plattformar för luftförsvar med uppgift att säkra flöden till sjöss. Dessa flöden är av stor vikt för att hålla oss själva och våra grannar i Finland och Baltikum försörjda med civil och militär logistik och förnödenheter.

Fregatterna har möjlighet till ombordbaserad helikopter för bland annat ubåtsjakt. Ombord finns plats för större besättning än dagens fartyg vilket också ger längre uthållighet.

– Fregatterna av Luleå-klass är framtidens arbetsplats för flottans sjömän och officerare. Jag vet hur mycket de, liksom jag, ser fram emot att välkomna HMS Luleå, HMS Norrköping, HMS Halmstad och HMS Trelleborg till marinen, säger marinchef Johan Norlén.

MaX MAXAR MARIN INNOVATIONSKRAFT

Marinen etablerar MaX, Marinens experimentkontor, vid Sjöstridsskolan i Karlskrona för att snabbare utveckla och stärka den operativa förmågan.

Syftet är att korta vägen från identifierade behov till färdiga lösningar genom att testa, verifiera och anpassa nya arbetssätt och tekniker nära krigsförbanden. Under det första året ligger fokus på att bygga upp verksamheten, genomföra experiment och skapa långsiktiga strukturer.

Arbetet sker i samverkan med marinens förband, akademi, industri och Marine Technology Center. Enligt chefen för Sjöstridsskolan, Erik Öhrn, ska satsningen öka tempot från idé till effekt i verksamheten för hela marinen.

– MaX förstärker Sjöstridsskolans roll i att bygga marinens framtida förmåga genom att skapa en struktur där utveckling kan ske närmare verksamheten och i direkt koppling till aktuella behov.

Sjöstridsskolan accelererar innovation för framtidens förmåga. (Arkivbild.)

FÖRSTA SATELLITEN UPPSKJUTEN

Den tredje maj sändes Försvarsmaktens första militära spanings- och övervakningssatellit upp i rymden. Satelliten innebär att det svenska försvaret har egen nationell förmåga att upptäcka och analysera hot globalt.

Försvarsmaktens nya satellit är en del i det militära rymdprogrammet där Sverige expanderar sin närvaro i rymden med ett tiotal satelliter de kommande åren.

– Vår expansion i rymddomänen har gått i rekordfart. Nu har vi en nationell förmåga och egna system på plats i rymden. Det ger oss en bättre bild av vårt operationsområde, inklusive svårövervakade områden som Arktis, och områden vi tidigare inte kunnat övervaka. Det här skapar bättre förutsättningar för Sverige och Natos försvarsförmåga, och bidrar till vår förmåga att upptäcka och bekämpa hot på långa avstånd, säger Försvarsmaktens rymdchef, flottiljamiral Anders Sundeman.

Flygstabens rymdavdelning har påbörjat etableringen av ett Space Operations Center, en operationsledningscentral för Försvarsmaktens rymdförmåga. Där ska flygvapnet producera en rymdlägesbild och styra Försvarsmaktens satelliter.

– Hotet från rymden när det gäller spaning och övervakning är påtagligt, men genom att upprätta en rymdlägesbild får vi en bättre förståelse för den här hotbilden och hur den kan mötas, säger Anders Sundeman.

PLANET LABS

Satelliter ger en bättre bild av operationsområdet.

ÖB FÅR UKRAINAS HÖGSTA HEDERSUTMÄRKELSE

Överbefälhavare Michael Claesson har tilldelats den ukrainska försvarsministeriets högsta utmärkelse, Cross of Special Merit.

Under en ceremoni den sista april på Kommendantstaben i Stockholm blev han den första - och hittills enda – svensken att ta emot utmärkelsen.

Utmärkelsen delas ut till militär personal, anställda inom Ukrainas väpnade styrkor samt andra personer som gjort särskilt betydelsefulla insatser för att stärka landets försvarsförmåga, rädda liv eller på annat sätt bidragit till insatser av avgörande betydelse för Ukrainas försvar.

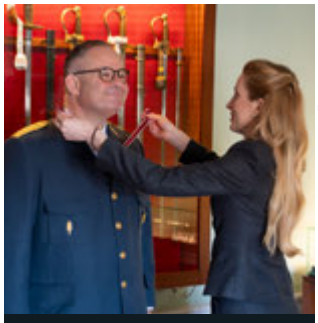
I motiveringen framhålls ÖB:s och Försvarsmaktens viktiga stöd till landet under pågående krig och insatser för att stärka Ukrainas nationella försvar.

– Jag tar emot den här utmärkelsen med ödmjukhet. Samtidigt går mina tankar till det ukrainska folkets lidande, kampen som pågår och de uppoffringar som görs varje dag, säger Michael Claesson.

Han betonar att utmärkelsen också är ett erkännande av det breda svenska stödet till Ukraina:

– Det här är inte bara min utmärkelse. Den delas i praktiken av alla de medarbetare och kollegor som har bidragit till Sveriges stöd till Ukraina sedan krigets början. Jag kommer att bära den med stolthet, men också med ett fortsatt ansvar.

ÖB understryker även Sveriges långsiktiga åtagande:

OPHELIA LARSSON/FÖRSVARSMAKTEN

ÖB Michael Claesson är förste svensk att få utmärkelsen.

– Vi känner en stark samhörighet med det ukrainska folket och den kamp ni genomgår. Sverige kommer att stå vid er sida och fortsätta stödja Ukraina så länge det krävs.

Orden överlämnades i Stockholm av Ukrainas ambassadör Svetlana Zalishchuk tillsammans med Ukrainas försvarsattaché Serhii Harbarenko.

FEM NATIONER FÖR ETT ENAT LUFTFÖRSVAR

Fem nationer, ett gemensamt luftrum – och en ny struktur för att leda det. Med Nordic Air Power tar de nordiska länderna ett tydligt steg mot att kunna agera som en sammanhållen kraft i fred, kris och krig.

I centrum står Nordic Division, placerad vid CAOC Bodö i Bodø (Combined Air Operations Centre). Här, i Natos nordliga luftoperationscentrum, möts personal från Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island för att planera, leda och samordna luftoperationer över hela regionen.

Sedan starten hösten 2025 har fokus legat på att få system, arbetssätt och människor att fungera tillsammans. Det handlar inte bara om teknik, utan lika mycket om kultur och förståelse.

– För att realisera Nordic Air Power måste konceptet genomsyra verksamheten i samtliga nordiska flygvapen. säger överste Jörgen Axelsson, chef för Nordic Division.

FÖRSVARSMAKTEN

Nordic Air Power kopplas samman med Natos övriga luftoperationscentra.

I praktiken innebär det att personalen arbetar i flera roller samtidigt. De representerar sina nationer, verkar inom Nato och bygger samtidigt det nordiska samarbetet. Den balansen är en styrka men också en utmaning.

För generalmajor Tron Strand, chef för CAOC Bodö, är övning och operativ samverkan avgörande. Ett sömlöst nordiskt övningsområde gör det möjligt att testa och bekräfta att systemen fungerar i skarpt läge.

Varje land bidrar med sin spetskompetens: svensk ledningsförmåga, norsk arktisk erfarenhet, dansk Natorutin, finsk teknisk expertis och Islands strategiska läge. Tillsammans skapas en robust helhet.

Luftoperationscentret i Bodö kopplas samman med Nato:s luftoperationscenter i Uedem, Tyskland, och Torrejón, Spanien. Centren verkar i sin tur under Natos allierade flygkommando (NATO AIRCOM).

NYTT RÅD FÖR STÄRKT MOTSTÅNDSKRAFT

Försvarsmakten och myndigheten för civilt försvar har tagit initiativ till ett nytt företagsråd för att stärka Sveriges motståndskraft.

Näringslivets förmåga är avgörande för Sveriges uthållighet och försvarsförmåga. Genom det nya företagsrådet skapas ett strategiskt forum där ledande företag kan bidra med perspektiv och erfarenheter.

FÖRSVARSMAKTEN

Företagsrådet är ett komplement till befintliga samarbeten.

Företagsrådet kompletterar befintliga samarbeten inom olika sektorer och branscher. Ambitionen är att skapa en bredare strategisk dialog mellan offentliga och privata aktörer kring Sveriges samlade motståndskraft.

– Genom att samla ledande företrädare från näringslivet stärker vi vår gemensamma förmåga att möta kriser, höjd beredskap och ytterst krig, säger ÖB Michael Claesson.

HON BLIR CHEF INOM EU:S UKRAINASTÖD

Generalmajor Laura Swaan Wrede har utsetts till ställföreträdande chef (Deputy Commander, DCOM) för European Union Military Assistance Mission – EU:s militära utbildningsinsats till stöd för Ukraina.

I ROLLEN BLIR Swaan Wrede näst högsta chef för insatsen och kommer att verka på militärstrategisk nivå inom EU:s ledningsstruktur.

– Det här är en strategiskt viktig insats där utbildning är avgörande för Ukrainas långsiktiga försvarsförmåga. Sveriges bidrag och engagemang gör konkret skillnad och jag ser fram emot att med full kraft ta mig an uppdraget, säger Laura Swaan Wrede.

EUMAM Ukraina är ett centralt verktyg i EU:s stöd till Ukraina och omfattar utbildning av ukrainsk militär personal på både grundläggande och avancerad nivå. Utbildningen genomförs på flera platser inom EU, med tyngdpunkt i Tyskland och Polen, och inkluderar såväl förbandsutbildning som specialistkompetenser.

– Att generalmajor Laura Swaan Wrede nu går in som ställföreträdande chef är ett uttryck för det höga förtroendet för svensk kompetens och ledarskap, säger ÖB Michael Claesson.

JIMMY CROONA/FÖRSVARSMAKTEN

Generalmajor Laura Swaan Wrede blir näst högsta chef inom EUMAM.

PÅ NY POST

Försvarsmakten beviljar brigadgeneral **Jonas Lotsne** förlängd tjänstledighet för tjänstgöring som verksamhetsområdeschef armémateriel vid FMV från 2026-07-01 till 2027-06-30.

Försvarsmakten förlänger brigadgeneral **Claes Ivgren** vid FST STÖD som generalläkare tillika chef för generalläkaravdelningen från 2026-10-01 till 2028-10-31.

Försvarsmakten placerar brigadgeneral **Markus Höök** vid Nato Joint Force Command Norfolk, VA, USA som Assistant Chief of Staff J 2 från 2026-06-29 till 2029-06-30. Höök befordrades till brigadgeneral 2026-04-27.

Försvarsmakten placerar flottiljamiral **Jon Wikingsson** som Deputy Commander CTF Baltic i Rostock, Tyskland från 2026-06-16 till 2029-06-30. Wikingsson befordras till flottiljamiral 2026-05-27.

Försvarsmakten placerar överste **Lars Jonsson** som chef för FMLOG från 2026-07-01 till 2028-10-31. Jonsson befordras vid tillträdet till brigadgeneral.

Försvarsmakten konstituerar överste **Jörgen Axelsson** till brigadgeneral och ställer honom till Natos förfogande som DCOM CAOC Bodö från 2026-06-01 till 2028-07-31.

Försvarsmakten placerar CF6 **Per Bohlin** vid FST CYBER som chef för programavdelningen från 2026-07-01 och tillsvidare.

Försvarsmakten placerar överste **Jörgen Röstberg** som flygvapnets genomförandechef från 2026-04-01 till 2028-03-31.

Försvarsmakten placerar överste **Fredrik Süsskind** som flygvapnets planeringschef från 2026-06-01 till 2029-03-31.

Försvarsmakten förlänger överste **Patrik Dovskog** som till förfogande till C MUST SÄKK från 2026-09-01 till 2027-01-31.

Försvarsmakten placerar överste **Jan Karlsson** som chef för A 8 från 2026-09-01 till 2029-08-31.

Försvarsmakten placerar överste **Andreas Lunde** vid Nato SHAPE i Mons, Belgien, som Branchhead Battle Rythmn and Workflow från 2026-08-01 till 2028-07-31.

Försvarsmakten placerar överste **Thomas Lamke** vid FST STÖD som chef för materielavdelningen från 2026-07-01 till 2029-06-30.

Försvarsmakten placerar kommendör **Per Edling** som elev vid högre officersutbildningen på Centre des Hautes Etudes Militaires (CHEM) i Frankrike från 2026-08-17 till 2027-07-31.

ENKLARE TA FÖRARBEVIS

Hemvärnet effektiviserar förarbevisutbildningen för personbil och lätt lastbil, bland annat genom att införa digital utbildning för de teoretiska delarna.

Stridskraften effektiviserar förarbevisutbildningen för personbil och lätt lastbil. Detta sker bland annat genom digital utbildning för utbildningens teoretiska delar.

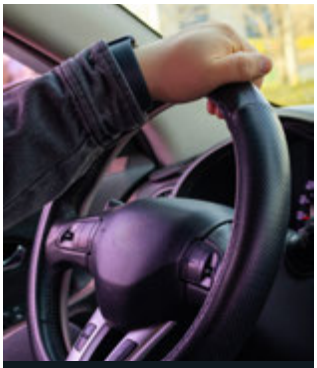
– Det innebär att eleven kan genomföra de teoretiska delarna när och där det passar, säger Johan Wallin, hemvärnsföreträdare fordonstjänst.

I och med införandet av den digitala utbildningen effektiviseras även tiden på plats, där eleverna enbart kommer att gå igenom utbildningens praktiska moment. Samtidigt frigörs mer tid frigörs för stridskraftens fordonsinstruktörer.

En annan del i effektiviseringen av utbildningen är att de praktiska utbildningsmomenten enbart kommer att bestå av de moment föraren måste ha kompetens om för att kunna framföra fordonet på ett säkert sätt.

– Övriga praktiska moment, som till exempel särskild tillsyn i samband med vård, genomförs i stället under övning när sådana moment ändå ska genomföras, alternativt att dessa moment inkluderas som övningsmål för fordonstjänst under övning, säger Johan Wallin.

Militärregiongrupperna styr när utbildningstillfällena genomförs lokalt. Ansökan till utbildningen sker även via dessa. Tillgång till de digitala systemen tilldelas av respektive kurschef innan utbildningsstart.

ADOBE STOCK

Digitalisering bidrar till effektivare förarbevisutbildning.

Försvarsmakten placerar kommendör **Håkan Nilsson** som projektledare för "Ny marin" från 2026-07-01 till 2028-06-30.

Försvarsmakten placerar överste **Stephan Sjöberg** vid FST GEN som chef för genomförandeavdelningen från 2026-07-01 till 2029-08-31.

Försvarsmakten placerar överste **Carl Hartman** som stf chef för FST EVS från 2026-05-01 till 2029-08-31. Hartman befordrades till överste vid tillträdet.

Försvarsmakten placerar överste **Per Nilsson** vid FST CYBER som införandeledare sensorsystem NY från 2026-04-28 till 2028-04-30.

Försvarsmakten placerar överste **Rickard Karlsson-Lindquist** som chef för Ledningsregementet från 2026-04-28 till 2029-08-31. Karlsson-Lindquist befordrades till överste vid tillträdet.

Försvarsmakten placerar kommendör **Carl Lundvall** vid HKV OPL OPS som chef J 3 från 2026-07-01 till 2029-08-31.

Försvarsmakten placerar överste **Erik Magnét** som chef för Ledningsregementets Ledningsstridsskola från 2026-07-01 till 2029-08-31.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Joachim Hellquist** vid HKV OPL OPS som chef J 6 från 2026-07-01 till 2029-08-31. Hellquist befordras vid tillträdet till överste.

Försvarsmakten beviljar överstelöjtnant **Mikael Nordenson** förlängd tjänstledighet för tjänstgöring som militärsakkunnig på Sveriges delegation vid OSSE i Wien från 2026-08-15 till 2027-08-20. Överstelöjtnant Nordenson konstitueras fortsatt i befattningen till överste.

Försvarsmakten förlänger flottiljförvaltare **Niclas Foleby** som förbandsförvaltare vid F 17 från 2026-06-01 till 2029-04-30.

Försvarsmakten förlänger flottiljförvaltare **Fredrik Romås** som förbandsförvaltare vid Helikopterflottiljen från 2026-06-01 till 2031-08-31.

Försvarsmakten förlänger regementsförvaltare **Håkan Friman** som förbandsförvaltare vid Ing 2 från 2026-06-01 till 2031-08-31.

Försvarsmakten förlänger regementsförvaltare **Kristian Carlander** som förbandsförvaltare vid Amf 1 från 2026-06-01 till 2030-08-30.

Försvarsmakten placerar regementsförvaltare **Martin Odh** som regionsförvaltare vid MR V från 2026-06-01 till 2027-04-30.

PORTRÄTTET

DANSANT!

Jenny Jemtå Sjöfrid, mediachef på operativa kommunikationsavdelningen på Ledningsregementet, hämtar energi i dansen.

”Jag dansar främst modern svensk fox, en social pardans som bara finns i Sverige. Men det blir även en del annat, som bachata, kizomba, bugg och salsa.

För mig handlar dansen inte om tävling, utan om musikalitet, gemenskap och närvaro. Samtidigt tycker jag det är roligare att gå på danskurser och utvecklas än att bara dansa socialt. Vi är ett gäng som tar våra husbilar till olika tillställningar runt om i Sverige för att dansa och umgås. Så dansen är inget jag ”pressar in” i vardagen, utan mer av en livsstil.

När jag var yngre var det mest disco som gällde, men som vuxen upptäckte jag pardansen och där hände något nytt. Det blev nästa nivå för mig för att den handlar om att skapa något tillsammans. Det är mer komplext, men också oändligt mycket mer belönande. När två människor lyssnar in varandra och musiken samtidigt, det var där jag fastnade på riktigt.

Som dansare ser jag mig som en aktiv följare, som bidrar med musikalitet och dansglädje. Lyhörd, uppskattande och när musiken tillåter också lite busig. För mig är det mer intressant att skapa kontakt, balans och känsla än att synas.

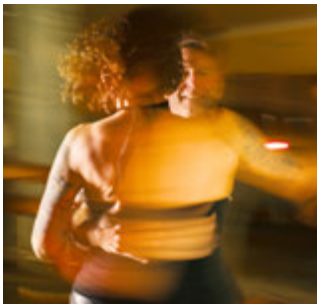
En riktigt bra dans är inte den som ser mest avancerad ut utan den som känns mest äkta.

Dansen är som bäst när när allt klaffar. När musiken, samspelet och rörelsen smälter samman, det som bland dansare ofta kallas att ”vara i dansbubblan”. Efteråt minns man inte stegen. Det som är kvar är känslan av att ha varit helt inne i musiken.

Det är känslan som driver mig att utvecklas inom dansen, men tekniken är ett nödvändigt verktyg. Ju tryggare jag blir tekniskt, desto friare blir jag i mitt uttryck. Utvecklingen handlar mindre om att ”bli bättre” utan mer om att kunna vara mer närvarande, både i mig själv och i mötet med den jag dansar med.

När jag dansar tystnar tankebruset och vardagens alla måsten bleknar. I stället får jag en positiv energi som gör mig på bra humör och hjälper mig att ladda batterierna. Det är på många sätt djupt befriande.”

FILIP DJÄRV

*Av **Henrik Lundqvist Rådmark/FST Komm***

BJÖRN STENANDER

JENNY JEMTÅ SJÖFRID

Jobbar: Mediachef på Operativa kommunikationsavdelningen, på Ledningsregementet
Bor Villa i Enköping
Familj: Man och 6 vuxna barn
Oväntad talang: Gjuter saker i betong

SÄKERHET

”MAGIN UPPSTÅR NÄR VI JOBBAR IHOP”

Regelverk och rutiner i all ära. Men det bästa säkerhetsskyddet uppnås genom dialog och bra relationer. Det är en av slutsatserna efter den leverantörskontroll som Fortifikationsverket och Marinstaben gjorde på Muskö under våren.

I samarbete med Marinstaben genomförde Fortifikationsverkets säkerhetsavdelning i våras ett 40-tal kontroller av leverantörer med så kallat säkerhetsskyddsavtal. Syftet var att se hur skyddet fungerar i praktiken, och även identifiera och åtgärda eventuella brister.

– Vi vill bygga upp en lägesbild av hur skyddsvärdena hanteras och få en bild av vilket stöd våra leverantörer behöver, säger Anders Henningsson, chef för Fortifikationsverkets säkerhetsavdelning tillika säkerhetsskyddschef.

Fortifikationsverket är skyldigt enligt lag att göra den här typen av kontroller, bland annat för att säkerställa att rutiner upprätthålls och vissa fundament finns på plats. Det är den formella delen.

Den andra delen handlar om att skapa dialog och få till ett lärande om hur skyddet fungerar i praktiken.

– Det är jättebra att Fortifikationsverket är här så att vi kan lära av varandra, menar Jonas, säkerhetsofficer vid Marinstaben, som deltog i kontrollen.

VARUMÄRKET VIKTIGT

Han har tidigare jobbat vid Amfibieregementet på Berga och ser att det finns ett stort behov av personal i säkerhetsfunktionen.

– Säkerhetsfunktionens varumärke är väldigt viktigt och [hur det uppfattas] beror på hur vi [inom funktionen] samverkar med andra. Vi vill ju vara en möjliggörare och inte en begränsning som sätter stopp för verksamheten.

Anders Henningsson håller med:

– Det är enkelt att säga nej, men magin uppstår när vi jobbar ihop och hittar säkra lösningar som tar oss framåt.

En viktig del av kontrollen är att öka förståelsen hos Fortifikationsverkets egna medarbetare för verksamheten och för leverantörernas utmaningar.

– För att kunna stötta och ge rätt förutsättningar till leverantörerna så att skyddet landar på rätt nivå är det viktigt att vår egen personal kommer ut och ser hur det fungerar i praktiken, säger Roger Thörnstrand som är chef på enheten för kontroll och

FORTIFIKATIONSVERKET

Leverantörer är positiva till kontroller eftersom de leder till dialog och tydlighet.

säkerhetsprövning hos Fortifikationsverket.

Resultatet av årets kontroll är ännu inte färdiganalyserat, men säkerhetsavdelningen kan redan nu dra vissa slutsatser.

Till exempel att leverantörerna är positiva till kontrollerna eftersom de öppnar upp för dialog och skapar tydlighet kring vad som förväntas av dem.

– Vi ser också att leverantörerna är säkerhetsmedvetna, även om det i vissa fall förekommer vissa brister i hur rutiner upprätthålls, säger Roger Thörnstrand. ❮

Text ***Elisabeth Bitterlich/Fortifikationsverket***

FAKTA | SÄKERHETSSKYDDSAVTAL

Kontroll av säkerhetsskyddsavtal

››› För fjärde året i rad har Fortifikationsverket genomfört en större, planerad kontroll av leverantörer med säkerhetsskyddsavtal. Fokus låg på personal-, informations- och fysisk säkerhet. I år skedde kontrollen den 28–29 april på Muskö i dialog med Marinstabens säkerhetsfunktion. Tidigare kontroller har haft flera positiva effekter, exempelvis en förbättrad lägesbild och ökad precision för säkerhetsskyddet, samt en förbättrad dialog med både leverantörer och partner.

Säkerhetsskyddsavtal

››› Om en leverantör ska få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter måste enligt lag ett säkerhetsskyddsavtal upprättas för att säkerställa att skyddsnivån blir lika hög hos leverantören som hos den upphandlande parten. Kravet gäller även underleverantörer.

INNOVATION

ELITGRUPP SKA VÄS

Mitt under Natoövningen Cold Response samlades en svensk specialgrupp i ett tält i Finland. Uppdraget: ifrågasätt arméns divisionsstrid – och leverera konkreta förbättringar för stridseffekt – här och nu.

Text & foto ***Försvarsmakten***

Den norskledda internationella övningen Cold Response genomfördes i Norge, Sverige och Finland i mars 2026.

De svenska markförbanden övade i huvudsak i Finland.

SA SVERIGES STRID

Atmosfären är förtätad. Runt ett plastbord i ett stabstält sitter åtta handplockade specialister från fyra totalförsvarsmyndigheter.

En specialgrupp med några av Sveriges bästa hjärnor. De befinner sig på hemlig plats i Finland under Natoövningen Cold respons, långt från uppkoppling och mobiltelefoner.

Uppdrag: ifrågasätt allt inom arméns högsta krigsstab – divisionsstaben – och divisionens strid: ringa in problemen och analysera tekniskt och taktiskt. Nå sedan förbättrad initial effekt redan under övningen och kraftigt förbättrad effekt månaderna efter.

På en stol på kortsidan avlöser generalerna varandra som gäster. Försvarsstabschefen, generallöjtnant Carl-Johan Edström, böjer sig fram. Blicken är koncentrerad.

– Jag är imponerad, säger han och låter blicken gå runt.

Analytikerna är från Försvarsmakten, FHS. FOI och FMV.

– Det handlar om att tänka helt nytt, utanför alla boxar, säger projektledaren Peter Bovet Emanuel och lutar sig bakåt i sin plaststol.

Han har en bakgrund i specialförbanden och är nu forskare på Försvarshögskolan, på sistone känd som Försvarsmaktens inofficielle AI-general.

Projektet kallas T2DORU (Technical-Tactical Design and Operations Research Unit) och beställare är divisionens chef, brigadgeneral Michael Carlén. Analysgruppen besökte divisionsstaben ute i fält under Cold Responses första dygn, hittade tolv problem som hämmade verkan i striden. Därefter utvecklade de snabbt konkreta lösningar.

Försvarsstabschefen generallöjtnant Carl-Johan Edström fortsätter:

– Detta är mycket intressant. Tempo är av högsta vikt. Vi behöver omfamna den nya tekniken och använda den på ett klokt sätt. Utveckling av förmågor som gör att vi kan fatta snabbare beslut och ge tydligare uppgifter leder till en ökad effekt i våra operationer. Det är rätt väg att gå och det gör oss farligare för fienden, säger han.

FÖRSTA REDOVISNINGEN UNDER ÖVNING

Vi möter brigadgeneral Carlén i tältet tio dagar in i

INNOVATION

Från vänster överstelöjtnant Peter Bovet Emanuel, överste Anders Ekholm, Magdalena Granåsen, Henrik Vidin, Oscar Forsberg och brigadgeneral Michael Carlén.

övningen. Han har några dygn tidigare valt ut tre problem för gruppen att gå vidare med, som analyserats dag och natt. Nu ska slutsatser dras och förslag på åtgärder redovisas.

Brigadgeneral Carlén öppnar sin svarta anteckningsbok vid bordet, redo att ta emot lösningsförslagen.

Magdalena Granåsen, analytiker på FOI, klickar fram sin Powerpointbild. Den rör det första problemet: stabens inre processer. Hon radar upp brister i stabens analysprocesser och presenterar skarpa åtgärdsförslag. Flera införs omedelbart.

UNIKT PROJEKT

De andra två problemen gäller kraftiga förbättringar i divisionens luftförsvar och förmågan att använda UAS, drönarsystem, i anfallsstrid.

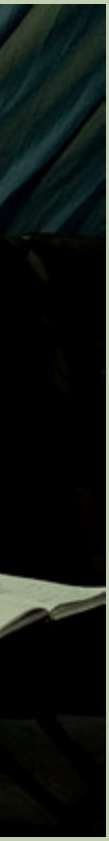
”Där står hundratals specialister på de fyra totalförsvarsmyndigheterna redo att attackera problemen.”

– Det här är ett unikt projekt, säger brigadgeneral Carlén, som speciellt lyfter hur gruppen skickat kvistiga problem hem till sina försvarsmyndigheter; det som kallas reachback. Där står hundratals specialister på de fyra totalförsvarsmyndigheterna redo att attackera problemen.

– Och de gör det redan till stor del nu under själva övningen. Hela aktiebolaget Sverige ställer upp. Det är en otrolig känsla, säger Michael Carlén.

Överste Anders Ekholm sitter vid bordet. Han leder Högre officersprogrammet (HOP) på Försvarshögskolan (FHS). Vid HOP utbildas våra blivande majorer och överstelöjtnanter. På prov skickade han ett av problemen till kursledningen för första årskursen för HOP:ens pågående operationsutbildning och sa i princip att ”Vi krigar i Finland. Divisionen har hamnat i dödläge och behöver hjälp att tänka utanför ramarna. Ni har tre dygn på er att lösa ett problem där staben sedan direkt kan införa resultatet som beslutsstöd.”

För att inte förstöra ett avgörande utbildningspass vid FHS stannade uppdraget denna gång vid att elevernas lärare utformade en plan för hur en sådan uppgift kan lösas prak-

tiskt. Därefter orienterades de 114 eleverna om uppgiften och deras roll som tillgänglig högkvalificerad stabskraft. Men överste Ekholm poängterar att eleverna nästa gång kan lyftas ur den pågående utbildningen om ett verkligt behov uppstår. Detta kan också ske under en väpnad konflikt eftersom vi vet, med erfarenheter från Ukraina, att vår officersutbildning kommer behöva fortsätta.

– Syftet med denna typ av reachback är ytterst att stödja effektiv beslutsfattning genom att finna kreativa lösningar, säger Anders Ekholm.

AKADEMISKA KONTAKTER

Han pekar dessutom på att FHS i sin tur har väletablerade kontakter och därmed potentiell reachback till andra universitet – alltifrån King's College i London, via Försvarshögskolans nordiska likar, till universitet i Ukraina med färska lärdomar från kriget där.

> **”Vi måste våga bryta med våra favoritsätt att operera, och inget får betraktas som heligt eller bortom påverkan.”**

– Vi måste våga bryta med våra favoritsätt att operera, och inget får betraktas som heligt eller bortom påverkan. Genom att identifiera och utmanövrera de hinder som står i vägen för kreativt och oförutsägbart agerande kan större effekt låsas upp utan att mer resurser tillförs. Allt detta harmoniserar väl med de slutsatser jag har kunnat dra från min forskning inom operationskonst, särskilt från de återkommande perioderna i Israel och de dryga 50 intervjuer jag har genomfört med generaler ur IDF de senaste åren, säger Anders Ekholm.

Han återkommer till att hela T2DORU-projektet harmoniserar med ÖB general Michael Claessons ord på Folk- och Försvarskonferensen i Sälen: att det behövs en ”sense of urgency” där Försvarsmakten måste förändras snabbare – och att ÖB implicit betraktar varje medvetet motstånd mot att utveckla interna processer som en fientlig handling.

”UTMANA OSS SJÄLVA”

Under Cold Response fortsätter generalsbesöken att avlösa varandra. In i tältet kliver arméchefen, generalmajor Jonny Lindfors.

– Det ska bli intressant att följa detta. Vi måste snabba upp processer och utmana oss själva. Det här ligger exakt i linje med det. ‹

SÅ BÖRJADE PROJEKTET

››› En gråmulen novemberdag 2025 ringer det hos Peter Bovet Emanuel. I luren: överstelöjtnant Jan Lundberg, som är ansvarig för projektet på divisionsstaben. Hans fråga var enkel: Vill Bovet leda ett projekt som handlar om att skapa nytt beslutsstöd för divisionsstaben. En ”task force” som ska bryta invanda mönster och vässa divisionens operativa effekter.

Överstelöjtnant Peter Bovet Emanuel.

Bovet Emanuel skulle få helt fria händer.

– Det fanns bara en person som jag ville ha. Peter tänker utanför alla boxar när han löser krigsuppgifter, säger överstelöjtnant Jan Lundberg.

– Jag funderade under december, skissade på ett koncept under jul och sedan sa jag ja, säger Peter Bovet Emanuel.

Han headhuntade några skarpa hjärnor på de olika myndigheterna. En del av gruppen var med i februari på divisionsstabens övning Vintersol, som var preludium till Cold Response där gruppen började jobba på allvar.

– Mycket handlar om att våga tänka annorlunda, utmana gamla sanningar och exploatera nya innovativa lösningar, säger Peter Bovet Emanuel.

SPECIALGRUPPEN

››› **Peter Bovet Emanuel,** FD och expert på AI-beslutsstödssystem på FHS. Även knuten till centrum för forskning om specialförband på FHS. Överstelöjtnant.

››› **Anders Ekholm,** FD i krigsvetenskap och operationskonst, programchef för Högre officersprogrammet. Arméöverste.

››› **Oscar Forssberg,** forskningsingenjör inom telekrig, FOI.

››› **William Lundström,** forskningsingenjör inom telekrig, FOI.

››› **Pär Brännström,** senior forskningsingenjör inom telekrig och kommunikation FOI.

››› **Magdalena Granåsen,** senior forskare inom cyberförsvar och sociotekniska system, FOI. Major i reserven i pansartrupperna.

››› **Henrik Vidin,** chefsingenjör FOI. Kapten i reserven i pansartrupperna.

››› **Charles Sulocki,** forskare, Institutionen för krigsvetenskap FHS.

BILDEXTRA:

STORÖVNINGEN I FOKUS

Med drygt 18 000 deltagare varav 1 500 från allierade och från Ukraina, gjorde Aurora 26 ett rejält avtryck i stora delar av landet.

– Som övningsledare vill jag framföra mitt stora tack till alla er som deltagit i Aurora 26, vår första storskaliga övning av hela Försvarsmakten som allierad. Med det allvarliga omvärldsläge vi befinner oss i är det avgörande att vi kan öva, träna och förbereda oss på att snabbt kunna höja vår försvarsförmåga om läget skulle försämras ytterligare. Detta tillsammans med våra allierade, Ukraina och det civila försvaret, sa övningsledaren konteramiral Jonas Wikström efter avslutningen.

Här är ett urval av bilder från övningen, som gick mellan den 27 april och 13 maj. ❮

CAITLIN QVIST/FÖRSVARSMAKTEN

Utveckling genom samarbete. Anställda soldater från drönarkompaniet vid P7 samövade med ukrainska UAV-piloter under Aurora 26.

AURORA 26

Dykare från Ing 2 genomför brorekognosering. Röken på vattnet avslöjar något om temperaturen under ytan.

JESPER PETTERSSON/FÖRSVARSMAKTEN

CAITLIN OVIST/FÖRSVARSMAKTEN

Tredje helikopterskvadron från 31:a divisionen på Helikopterflottiljen i Ronneby genomför uppvisning med skarpskjutning av KSP 58E från helikopter 15.

CAITLIN OVIST/FÖRSVARSMAKTEN

Bilden togs under Våreld, en del av Aurora 26 där mekaniserade förband från flera regementen övade tillsammans.

AURORA 26

MÅRTA ASGARIUSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Eldberedda i alla riktningar. Pansarskyttesoldater under framryckning med öppna luckor.

CAITLIN QVIST/FÖRSVARSMAKTEN

JESPER PETTERSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Amfibiesoldater njuter i solen på Korsö under pågående övning.

Att hålla sig på god fot med kökspersonalen är en lika gammal som vägvinnande metod för en lyckad övning.

AURORA 26

Flygvapnet övade på att upprätta och operera vägbas under Aurora 26. En svensk specialitet som väckt uppmärksamhet långt utanför rikets gränser under senare år.

FÖRSVARSMAKTEN

MAJA LINDSTRÖM/FÖRSVARSMAKTEN

Infanterister från kanadensiska 3rd batallion, Royal 22e Régiment tar terräng under Aurora 26. Detta i en samövning med Ing2 på Skillingaryd skjutfält.

CAITLIN OVIST/FÖRSVARSMAKTEN

JTAC-operatör från US Marines, Force Recon leder in stridsflyg för så kallad ”close air support" under skarpskjutning på ön Stora Skogsskär i Stockholms skärgård.

AURORA 26

AXEL SALESTEDT/FÖRSVARSMAKTEN

Amerikansk ingenjör ur marinkåren. Om han namngivit kranen på fordonet i bakgrunden framgår inte.

CAITLIN QVIST/FÖRSVARSMAKTEN

Amerikansk marinkårssoldat ur Force recon.

FELIX SUNDBÄCK/FÖRSVARSMAKTEN

Franska soldater anländer till Sverige via järnväg och lastar av i Eslöv.

AURORA 26

Stridsfordon 90 med nederländsk AH 64 Apache attackhelikopter ovanför.

CAITLIN ÖVIST/FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARSMAKTEN

Brandman med tung last under Aurora 26.

AUGUST JÄRPEMO/FÖRSVARSMAKTEN

Cockpit på en TP 84 Hercules under flygning.

DIREKT FRÅN FRONTEN I UKRAINA

Med färska erfarenheter från slagfältet delar de med sig av sina kunskaper till svenska Försvarsmakten. Möt Red Team – ukrainska drönaroperatörer som tillsammans med UAS-centrum utgör en farlig motståndare under Aurora 26.

JOHAN KARLSSON

En spaningsdrönare är på väg att skickas upp. Under Aurora 26 utgjorde ukrainska drönaroperatörer en spelad motståndare till de svenska och allierade styrkorna.

Lövträden vid Flugebyn utanför Karlsborg är fortfarande aprilgrå och nakna. Men barrskogen är tät och mörkgrön, perfekt att försvinna under för den som bär det svenska M 90-mönstret.

De ukrainska operatörernas multicam smälter in nästan lika väl när gruppen trängs under en av granarna. Uppgiften är att lokalisera de andra teamen och bekämpa dem med spelade granater som släpps från drönare och att samtidigt undgå att själva bli upptäckta.

Verksamheten är en del av förberedelserna inför Aurora 26, vid Försvarsmaktens UAS-centrum i Karlsborg.

– Vi kommer med färska erfarenheter och är redo att dela med oss, säger överstelöjtnant Pavlo som ansvarar för det ukrainska teamet under Aurora 26.

Det handlar i hög grad om tankemässig anpassningsförmåga – inte bara om tekniken.

– Du måste vara mentalt förberedd på att göra saker i morgon som framstod som galna i går, säger Pavlo.

En av de andra deltagarna beskriver utvecklingen som rusande.

– Min erfarenhet är att du hela tiden måste ha fingret på pulsen. Tekniken förändras snabbt, ryssarna anpassar sig, och är du borta två till tre månader ligger du redan efter. Då är det nya frekvenser och nya system, säger han.

HOT FRÅN OVAN

För deltagarna i Aurora 26 märktes det ukrainska bidraget framför allt som ett hot från ovan.

– Gruppen kallas Red Team eftersom de agerar motståndare – röd sida – i övningen, säger Nicklas Fredriksson vid Försvarsmaktens UAS-centrum.

UAS-centrums huvuduppgifter är utbildning, träning och utveckling, och Nicklas Fredriksson ser Aurora som ett utmärkt tillfälle att erövra nya erfarenheter.

De ukrainska gästerna har också fler perspektiv på tiden i Sverige.

– Många av våra soldater kommer direkt från fronten, och det här innebär en chans att arbeta under lugnare förhållanden och hämta andan. Det är skönt att det inte förekommer några robotattacker här, och vi hoppas att det förblir så. Men om behovet skulle uppstå vill vi hjälpa er att vara förberedda, säger Pavlo

Vid UAS-centrum är planen att sammanställa alla erfarenheter och slutsatser som Aurora 26 ger.

– Vi kommer att omsätta dem till våra förhållanden och våra förutsättningar, säger Nicklas Fredriksson. ❮

Text ***Hanna Ljungberg/K 3***

HANNA LJUNGBERG/K 3

HÄR UTBILDAS FÖRSVARETS NYA POLISER

DE RÄKNAS I HUNDRATAL I DAG MEN SKA BLI MÅNGDUBBELT FLER. BLAND ANNAT FÖR ATT MÖTA NATOKRAV. VI TRÄFFADE NÅGRA AV SOLDATERNA SOM GÅR MILITÄRPOLISUTBILDNINGEN I BRO UTANFÖR STOCKHOLM. ”DET ÄR DET BÄSTA JAG GJORT”, SÄGER EN AV DEM.

Text & foto ***Henrik Lundqvist Rådmark/FST Komm***

Elin och en av hennes kollegor gör sig redo för ett av de sista utbildningsmomenten under grundkursen för blivande militärpoliser.

MP

Mannen förefaller mycket, mycket trött. Han halvligger mot stängslet, orkar knappt hålla upp huvudet. En kvinna står på huk framför honom. Hon bär militäruniform och förklarar att hon och hennes kollega ska hjälpa honom in i huset.

– Hur många öl har du druckit? frågar hon när de reser honom till stående.

Två, svarar mannen. Hon ler inombords, får ögonkontakt med kollegan som håller mannens andra arm. Det är alltid två öl.

Sedan. Ett skarpt kommando studsar mot den röda tegelväggen:

– Övningen avbryts! Samling och genomgång!

Kvinnan som heter Elin är en av deltagarna på militärpolisutbildningen som pågår här. Hennes bestämda och säkra bemötande av den överförfriskade – den spelat överförfriskade – mannen antyder att det inte är första gången hon hanterat en dylik situation.

– Vi är i slutet av utbildningen nu och har övat det här tidigare, förklarar hon.

Tillsammans med sina 60-talet kollegor från olika delar av landet kommer hon att ta militärpolisexamen om bara några veckor.

”När de kommer ut på sina förband väljer många att utbilda sig vidare till exempelvis hundförare eller något inom personskydd.”

KLARA FÖR NÄSTA STEG

Då är den en termin långa utbildningen på Militärpolisens stridsskola, MPSS, i Bro (tillhörande Livgardet) utanför Stockholm slut. För många är det samtidigt början på nästa steg.

– När de kommer ut på sina förband väljer många att utbilda sig vidare, till exempelvis hundförare eller något inom personskydd eller trafikledning, förklarar kurschefen Anders.

Elin och hennes kollegor – få vill visa sig på bild eller tala om vad de heter – är sällsynta. När de tagit examen och får sitt militärpolisförordnande har de bara några hundratal kollegor i hela Sverige. Trots att behovet är uppåt det tiodubbla, enligt Anders. Möjligen ska påståendet tas med en nypa salt, men en hastig titt på planerna för militärpolisväsendet klargör att det i vart fall finns ett stort behov.

De nya skolpistolen är på alla sätt harmlös.

Elin laddar med ofarliga patroner inför momentet.

Figuranten gör ett mycket trovärdigt intryck. Men Elin behåller lugnet och får goda omdömen under utvärderingen.

Kurschefen Anders lär få mer att göra. Antalet militärpoliser ska öka drastiskt de kommande åren.

Efter anslutningen till Nato har kraven ökat. I dag jobbar militärpoliserna främst i första militärpolisbataljonen (1. mpbat), inom säkerhetsbataljon (13. säkbat) och ute på förbanden. Planen är att strukturen ska förstärkas och breddas väsentligt, delvis alltså som ett resultat av Natomedlemskapet.

– Varje militärregion och varje militärbas ska tillföras militärpoliser, liksom divisionen, förklarar Anders.

Men han beklagar sig inte. Efterfrågan på utbildningsplatserna är hög och chefer på förbanden vet att de behöver bidra med fler militärpoliser.

”Dels är det en bra utveckling för mig personligen och sen är det en bra resurs för förbandet.”

Något som inte minst Elin är tacksam för. När hon nämnde för sin chef på bevakningskompaniet på Amfibieregementet i Göteborg att hon ville söka till MP-utbildningen var han snabb med att skicka henne, trots att hon var sent ute och det fanns flera andra i kön.

Varför vill du bli militärpolis?

– Dels är det ju en bra utveckling för mig personligen och sen är det en bra resurs på förbandet. Men ursprungligen väcktes mitt intresse när jag jobbade på Livgardet där jag hade lite kontakt med militärpolisen.

NYA BEFOGENHETER

När hon kommer tillbaka till bevakningskompaniet väntar i stort sett samma jobb som hon tagit en paus från, men då kommer hon att ha andra befogenheter.

Militärpolisens uppdrag skiljer sig från vanliga soldaters. De arbetar bland annat med ordning och säkerhet på militära områden, brottsutredningar inom Försvarsmakten, eskorter och trafikledning under militära operationer.

En militärpolis har samma befogenheter som en polis, men begränsat till militära sammanhang. Det är skälet till att de också läser delar av samma utbildning som blivande civila poliser. Den juridiska delen drivs av polisutbildningen vid Linnéuniversitet i Växjö, något som Anders ser som en styrka inte bara rent utbildningsmässigt.

”Det är en styrka att delar av utbildningen sker tillsammans med Linnéuniversitetet. Det stärker kvaliteten och förtroendet.”

– Det är en styrka att delar av utbildningen sker tillsammans med Linnéuniversitet. Det stärker både kvaliteten och förtroendet för verksamheten.

NÄRKAMP

I det som en gång var Coops personalmatsal – MPSS är inrymt i det som en gång var livsmedelsjättens centrallager – har närkampsinstruktören Kalle just lagt ner en soldat på golvet som är täckt av en gymnastikmatta. Hennes kollegor står i en halvcirkel framför dem och Kalle förklarar grepp, metoder och tillvägagångssätt för att nå det här resultatet. Snart är det gruppens tur att i grupper om tre öva på det de just sett.

Milirärpolisens trafikkontroller sker endast på militärfordon eller fordon kopplade till militär verksamhet.

Närkampsmomentet är ett av de mer populära, att döma av deltagarnas entusiasm.

T-soldaten Kalle är polis men ser alltid fram emot tillfällena då han får instruera på kursen.

Samtliga deltagare på gymnastikmattan är från 13:e säkerhetsbataljonen och ingen vill eller bör synas i bild, förklarar Kalle som är T-anställd och polis.

– Det här är det roligaste jag gjort! säger en av deltagarna som försäkrar att han inte hade någon tidigare erfarenhet av närkamp sedan tidigare.

– Dessutom ger det en trygghet att veta att man kan klara av en svår situation som de vi övar på här, även om det är ovanligt att det går så långt.

”Det ger en trygghet att veta att man kan klara av en svår situation som de vi övar på här, även om det är ovanligt att det går så långt.”

Om några veckor lämnar kursdeltagarna Bro och återvänder till sina förband runt om i landet. Då som förordningsbara militärpoliser, med nya befogenheter och nya uppgifter.

Samtidigt väntar något större än nästa övning. Försvarsmakten ska bygga ut militärpolisverksamheten kraftigt de kommande åren och behovet av utbildad personal är stort. ‹

FAKTA | MILITÄRPOLISEN

HÄR JOBBAR MILITÄRPOLISEN

1:a militärpolisbataljonen

››› Militärpolisens främsta operativa förband. I normalläge och säkerhetspolitisk kris upprätthåller de allmän ordning och säkerhet nationellt och bidrar med personal i internationella uppdrag. Efter mobilisering utgör de divisionens verkansförband i dess bakre område.

13:e säkerhetsbataljonen

››› Här arbetar militärpoliser i underrättelse- och säkerhetsverksamheten. Uppgifterna kan handla om skydd av personal, anläggningar och känslig verksamhet. Förbandet är en del av Sveriges förvarningskedja och bekämpar säkerhetshot som kriminalitet, sabotage, subversion, främmande underrättelseverksamhet och terrorism.

Garnisoner och förband

››› Militärpoliser finns även ute på Försvarsmaktens förband runt om i landet. Där arbetar de bland annat med ordningshållning, utredningar och stöd till den lokala verksamheten.

Militärbaser

››› I takt med att Försvarsmakten växer ska fler militärpoliser knytas till de militära baserna. Där väntar uppgifter kopplade till säkerhet, bevakning och stöd till större militära operationer.

DET HÄR GÖR MILITÄRPOLISEN

››› Militärpolisen ansvarar för att upprätthålla ordning, säkerhet och så kallad rättsverkställighet inom Försvarsmaktens verksamhet. Uppgifterna omfattar utöver ordnings- och säkerhetstjänst även stöd vid fångtjänst och trafik- och transporttjänst. Militärpolisens uppgift är att hjälpa och ställa tillrätta.

Närkampsutbildningen sker i det som en gång var personalmatsal på Coops centrallager i Bro.

SÅ DRIVER NATO UTVECKLINGEN

Med större internationell närvaro och fler utländska förband i Sverige behöver militärpolisen växa. Men också lära nytt.

Efter Natointrädet har kraven på militärpolisen ökat väsentligt. Utvecklingschefen på MPSS, Henrik, säger att Nato förväntar sig att militära förband som skickas utomlands också har egen militärpolis med sig. Så ser det ut i Lettland och det svenska bidraget till den multinationella brigaden där. Så såg det också ut i samband med insatsen på Grönland i våras, exempelvis.

– Varje land ansvarar för sin egen personal. Av det skälet behöver vi anpassa grundutbildningen. I dag bygger den på svensk lag och att vi agerar på svenskt territorium. När vi åker utomlands måste man lägga på det multinationella lagret och vara bevandrad i vilka bestämmelser som gäller i olika stater, säger Henrik men påpekar att de har en internationell påbyggnadskurs för de militärpoliser som åker utomlands, MP INT.

Grunden i militärpolisens uppdrag är dock densamma även utomlands. Här i Sverige talar man om ordningstjänst, säkerhetstjänst och stödoperationer som de tre delarna av verksamheten. I Nato räknar man med fem områden som i princip täcker de svenska delarna.

– Men vi kommer att skriva om reglementet så att det helt linjerar med Natos modell, säger Henrik.

Utöver kompletterande och anpassade utbildningar innebär Natokraven också att det kommer att behövas fler militärpoliser. Dels i Sverige, dels som resurs när förband åker på internationella insatser.

– Tidigare har fokus främst varit nationellt. Nu måste vi också kunna verka i en Nato-MP-struktur, säger Henrik.

För militärpolisen innebär Nato inte bara fler kollegor. Det innebär också ett nytt sätt att arbeta.

REKRYTERING

HÄR TESTAS FRAMTIDEN

Över 200 personer sökte. Bara ett fåtal kommer erbjudas plats. Under intensiva testhelger i Göteborg pressas kandidaterna för att visa att de klarar mer än de fysiska kraven. Hos 132:a säkerhetskompani sjö handlar urvalet lika mycket om ansvar, samarbete och viljan att fortsätta när kroppen säger stopp.

Hejaropen studsar mellan byggnaderna på Göteborgs garnison. Någon klappar i händerna, en annan ropar ett namn. Längs kajen springer kandidaterna förbi, andningen tung, stegen hårda mot asfalten. På stridsbåtsbryggan har skyttesoldaterna stannat upp. De följer löparna med blicken, nickar, peppar.

Det är testhelg vid 132:a säkerhetskompani sjö.

Här avgörs vilka som går vidare. Och vilka som inte gör det.

Över 200 personer har sökt. Ett fåtal kommer att erbjudas plats.

INTE BARA TIDER

Övningsledaren står vid sidan av banan, följer varje moment. För här handlar det inte bara om tider och resultat. Kandidaterna arbetar i stridspar, löser uppgifter tillsammans.

– Du behöver kunna leda dig själv. Uppgifterna leds inte alltid av en chef på plats.

Testhelgerna i Göteborg är nästa steg i en noggrann urvalsprocess. Först gallras ansökningarna, därefter kallas ett urval till en av två intensiva helger där både fysik och psyke sätts på prov.

Under ett par dygn pressas deltagarna i moment som kombinerar uthållighet, styrka och samarbete. Tillgången till mat och återhämtning är begränsad. Tempot är högt.

Emil, chef för 132:a säkerhetskompani sjö, betonar att de fysiska kraven är viktiga, men inte avgörande.

– Vi lägger stor vikt vid personliga egenskaper. Mognad, ansvarstagande och förmågan att fungera i grupp är centralt.

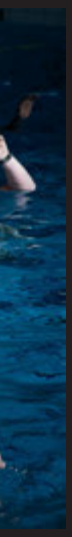
Förbandet arbetar med att upptäcka och motverka säkerhetshot, året runt, i hela landet och ofta i anknytning till marin miljö.

FLER KVINNOR BEHÖVS

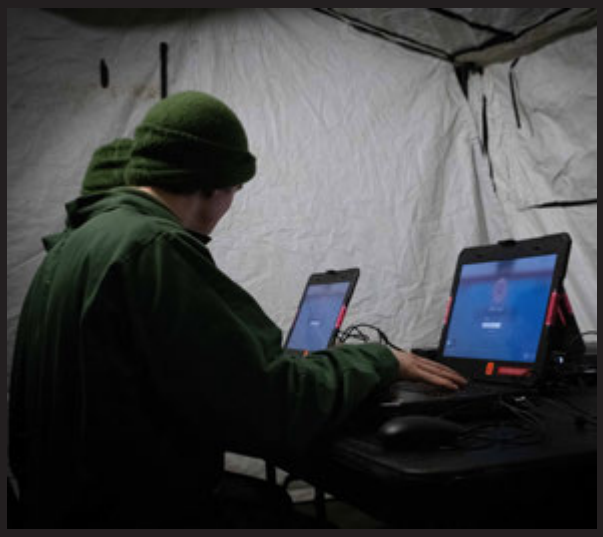
Bland deltagarna finns både värnpliktiga och anställda soldater. Flera beskriver samma känsla: en blandning av motivation och nervositet.

– Det är svårt att veta hur man kommer prestera. Oviss-

S SÄKERHETSSOLDATER

Kandidaterna jobbar i stridspar och löser uppgifter tillsammans.

heten gör att det känns nervöst, säger en av deltagarna.

En annan:

– Jag fick höra om kompaniet genom en kompis. Jag har tränat löpning och vattenfys, men det har varit svårt att få till allt under övningar.

Trots det stora intresset finns en tydlig utmaning. Fler behöver söka. Särskilt kvinnor.

Vid årets ansökningsomgång var endast sex av 210 sökande kvinnor.

– Många underskattar sin egen förmåga och väljer att inte söka. Kraven är desamma som i övriga Försvarsmakten och fullt möjliga att nå, säger Emil.

Han ser en bredare rekrytering som en styrka.

– När vi speglar samhället får vi fler perspektiv och bättre kompetens. Det gör oss starkare.

132:a säkerhetskompani sjö tillhör 13:e säkerhetsbataljonen vid Livgardet, men utgår från Älvsborgs amfibieregemente i Göteborg.

Arbetet sker ofta i mindre grupper med olika specialistroller, som militärpoliser, hundförare och prickskyttar. Genom spaning, personbaserad inhämtning och tekniska sensorer samlas information in över tid, som sedan analyseras av kompaniets underrättelsefunktion.

Urvalet är selektivt.

– I slutändan är det personalen som skapar vår operativa förmåga, säger Emil.

Tillbaka på kajen fortsätter testen. Någon kämpar de sista metrarna. En kamrat springer bredvid, ropar, driver på.

Allt avgörs inte i målområdet.

Men mycket börjar där. ❮

Text ***Azra Edin/Amf 4*** *(Red. HLR)*

EXEMPEL PÅ FYSTESTER

- 10 km löpning.
- Styrkeövningar.
- Simning och livräddning.

PERSONLIG LÄMPLIGHET

- Motivation – tydlig vilja att tjänstgöra.
- Samarbetsförmåga – fungerar i grupp och stridspar.
- Stresstålighet – presterar under press.
- Uthållighet – håller tempo över tid.
- Omdöme – fattar välgrundade beslut.

SUGEN PÅ ATT SÖKA?

Nästa ansökningsfönster öppnar i december 2026 via Försvarsmaktens webb under lediga jobb. Följ gärna 132:a säkerhetskompani sjö och Älvsborgs amfibieregemente i sociala kanaler för uppdateringar.

Fler anställda, fler uppdrag och ett växande behov av transporter har gjort Transportcentralen till en allt viktigare del av Göteborgs garnison. Här planeras, bokas och fördelas fordon så att verksamheten kan rulla. Det är ett arbete som märks först när det inte fungerar – och som i praktiken är en förutsättning för att allt annat ska göra det.

Text & foto ***Henrik Lundqvist Rådmark/FST Komm***

NAVET SOM FÅR GAR

En bestämd knackning på dörren. ”Kom in!” ropar Henrik Hoff. En soldat i M90 kommer in med ett plastetui i handen och frågar om en förlängare till en momentnyckel. Strax lämnar han rummet, ett pentry i ena änden av verkstaden där Henrik jobbar. Även om han inte är mekaniker och inte heller anställd för att hjälpa soldater med hjulbyten på garnisonens fordon, är händelsen typisk för hans vardag.

– Vi på Transportcentralen har hand om bilarna som medarbetarna här kan låna. Tar emot bokningar och ser till att rätt fordon finns på plats vid rätt tid. Det är jobbet. Men det blir ju mycket runt omkring också … säger han.

Arbetsplatsen är Göteborgs garnison, som rymmer bland andra Älvsborgs amfibieregemente, Försvarsmedicin-

Dennis Karphammar (vä) och Henrik Hoff (hö) trivs med att vara civila i en militär verksamhet.

NISONEN ATT RULLA

centrum och delar av andra förband. Totalt rör det sig om ett tusental officerare, soldater och civilanställda. Utanför hallen står delar av fordonsflottan. Totalt 16 personbilar, några minibussar, ett par lastbilar och faktiskt ett båtsläp. Och en truck. Men de flesta parkeringsfickor gapar tomma i dag.

– Alla fordon är krigsplacerade på olika förband och i praktiken bara utlånade hit. Vår uppgift är krasst sett att se till att de kommer till användning så mycket som möjligt, så att de gör maximal nytta, förklarar Henrik Hoff.

Både han och hans kollega Dennis Karphammar är civilanställda, liksom Caroline Löfqvist som för tillfället är föräldraledig. Men medan Dennis har en bakgrund som anställd soldat har de övriga två tidigare haft minimal eller ingen kontakt med det militära.

Dennis Karphammar och Henrik Hoff gillar fordon och att lösa problem.

”Jag gjorde ju lumpen förstås …” konstaterar Henrik.

Efter 20 år som lastbilschaufför och ett par år bakom ett skrivbord, ville han göra något nytt, och sökte tjänsten här. Dennis hade varit soldat på 132:a säkerhetskompani sjö så länge han fick – tolv år – och behövde ett nytt jobb.

Med sina drygt fem år på jobbet har Caroline jobbat längst här. Att hon gillar jobbet är uppenbart. Hon ville gärna vara med på telefon när Försvarets Forum skulle komma på besök.

– Min grej är framför allt att träffa och hjälpa människor, men jag gillar faktiskt också att sitta framför datorn och planera, strukturera och administrera.

INGEN BEDÖMNINGSSPORT

Hon syns bara som en avatar på telefonens skärm, och hennes dotter gör sig hörd då och då.

Hur är det att jobba som civil i en militär organisation?

– Jag tänker inte ens på att det skulle vara något särskilt. Jag trivs bara väldigt bra, säger Caroline.

Och för dig, Henrik?

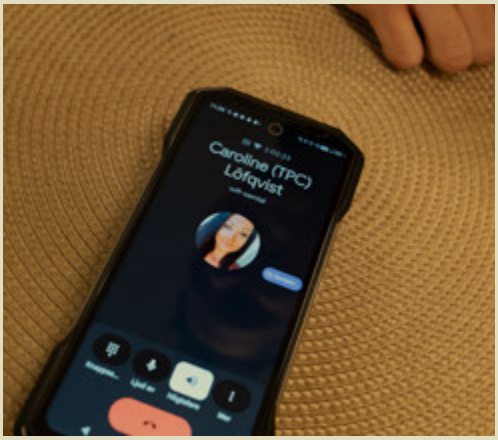
– Mycket är faktiskt enklare än på en civil arbetsplats. Här finns det klara riktlinjer och bestämmelser för saker och ting, medan somligt i det civila ibland blir mer av en bedömningssport … Det blir mindre utrymme för diskussion om exempelvis vad som gäller för hanteringen av fordonen, säger Henrik.

Dennis, med ett förflutet som soldat, har ett något annorlunda perspektiv eftersom flera av hans gamla arbetskompisar jobbar kvar inom försvaret.

När det rullar in en fyrhjuling med problem i verkstaden är Henrik Hoff inte sen med att kliva fram och erbjuda sin hjälp. ”Det är en del av tjusningen med jobbet.”

Föräldralediga Caroline Löfqvist har knappt reflekterat över att hon är civil i en militär organisation. ”Jag trivs bara väldigt bra”, säger hon genom högtalartelefonen.

Whiteboarden på Transportcentralens kontor används flitigt. Främst som komplement för att inte missa något om tekniken skulle fallera.

Två soldater har precis bytt till sommardäck på en skåpbil och Henrik Hoff ger dem instruktioner för hur momentnyckeln ska användas vid efterdragning.

– De frågar ibland nyfiket hur det är att jobba som civilanställd. Och jag förklarar att det framför allt gör att livet med familjen är enklare eftersom det är ett sju-till-fyra-jobb. Samtidigt står jag fortfarande kvar med en fot i det gröna.

Inne i verkstaden är soldaterna klara med bytet från vinter- till sommarhjul på två alldeles nya skåpbilar. De rullar ut genom de stora portarna och vi tar oss till hjärtat i Transportcentralen – kontoret. Det ser måhända inte mycket ut för världen. Men här sker tusentals bokningar varje år. På en whiteboardtavla på ena väggen syns status för varje fordon i form av magnetskyltar i ett omfattande rutsystem.

– Det här är vår backup, förklarar Henrik.

– Vårt primära verktyg är Outlook, det är där vi håller ordning på alla bokningar. Det är inte optimalt och vi skulle gärna se att vi fick ett systemstöd, ett bokningssystem, konstaterar han.

MINIMERAR FELKÄLLOR

Men något de gärna visar upp och är stolta över är nyckelskåpet precis utanför kontoret, där bilnycklar hämtas ut med hjälp av en kod. Det minskar risken för att någon tar fel bil och ligger också i linje med den utveckling som sker på Transportcentralen.

– Med ett ökat tryck och fler bokningar försöker vi hela tiden utveckla verksamheten så att vi minimerar felkällor genom hela kedjan, säger Dennis.

Det märks kanske inte utifrån. Men utan det arbetet skulle vardagen på garnisonen snabbt haka upp sig – och till slut stanna. ‹

ENSKILD INSATS

”MAN ÄR EN AMBASSADÖR FÖR FÖRSVARSMAKTEN OCH SVERIGE”

Text & foto ***Henrik Lundqvist Rådmark/FST Komm***

UNDER KOMMANDE ÅR SKA SVERIGE BIDRA MED ETT ÖKANDE ANTAL OFFICERARE I BEFATTNINGAR UTOMLANDS, FRÄMST INOM NATO. MEN ÄVEN ANDRA INTERNATIONELLA UPPDRAG KRÄVER ATT FLER VÄLJER UTLANDSTJÄNST, I DET SOM KALLAS ENSKILD INSATS. CAROLINE NORDSTRANDH PÅ ARMÉSTABEN FÖRKLARAR VAD DET INNEBÄR.

– En enskild insats kännetecknas huvudsakligen av enskilda befattningshavare ingående i multinationella staber/enheter under ledning av en internationell styrkechef.

– Det innebär att du oftast reser och verkar i en internationell kontext. Det kan finnas andra svenskar i området men man är oftast på åtskilda platser. Du verkar och löser uppgifter tillsammans med andra nationer.

Varför är det viktigt för Försvarsmakten just nu?

– Försvarsmakten behöver delta i olika organisationers insatser inte minst för att visa att Sverige är en villig och duglig partner.

– Vårt bidrag till en stabil omvärld ger ett säkrare Sverige.

Hur lång är en enskild insats?

– Normal insatstid för en enskild insats är tolv månader. För vissa funktioner och insatser kan insatstiden vara kortare eller längre, dock inte mindre än sex månader.

Vilka typer av befattningar handlar det om i dag – och hur ser variationen ut?

– Vi har två olika typer av be-

FILIP DJÄRV

Caroline Nordstrandh, Arméstaben

fattningar: stabsofficerare och militärobservatörer. Stabsofficerare verkar i en högre stab och observatörerna rör sig ute på fältet och befinner sig på olika fältstationer. Observatörerna återfinns inom FN och verkar då obeväpnat.

Vad bidrar svenska deltagare med i de här internationella miljöerna?
– Svenska deltagare bidrar till att visa upp att svensk försvarsmakt är kompetent och dessutom spegla det svenska samhället. Man är en ambassadör för svenska försvarsmakten och Sverige. Man är en del i att öka nationens säkerhet, stärka försvarsförmåga, samarbete och allianser, samt humanitära grunder.

Hur påverkas individen – både professionellt och personligt – av att göra en enskild insats?
– Professionellt får den en förståelse för andra nationers officerare och man får en inblick i den internationella kontexten.

Vilka erfarenheter och kompetenser tar man med sig hem till sin ordinarie tjänst?
– När jag är ute och träffar våra stabsofficerare och militärobservatörer i deras insatser, samt när jag tar emot dem när de roterar hem, kan jag se en stor stolthet över arbetet de gör. Att man är en kugge i ett större maskineri som verkar skarpt i en insats mot ett uppsatt mål.
– Man kanske inte lyckats förändra världen under sitt år på insats, men man har varit en del i insatsens bidrag, där man tillsammans verkat för ett gemensamt syfte.

Finns det någon vanlig missuppfattning om enskilda insatser som du vill slå hål på?
– Myt 1: att man blir headhuntad. Myt 2: att man måste tillhöra armén. Huvuddelen av alla befattningar är försvarsmaktsgemensamma.

”Jag kan se en stor stolthet över arbetet de gör.”

Hur ser stödet ut före, under och efter en enskild insats?
– Före – kontakt med AST OPA för att planera inför rotation, utbildningar et cetera. Jag har kontakten med individerna från att de blir tilltänkta för en befattning tills att de genomfört sin andra uppföljning (U 2) 3-6 månader efter hemkomst. Så jag kan arbeta med en individ i 2-3 års tid totalt.
– Under – vi håller kontakten under hela insatsen.
– Efter – U1 och U2. Försvarsmakten har ett ansvar att följa upp all personal som tjänstgjort i en internationell militär insats. Det aktiva ansvaret gäller i fem år från hemkomst efter insats. Efter de fem åren fortsätter Försvarsmakten att erbjuda information, vägledning och kompletterande stöd.

Vilken typ av personer söker ni – och vilka egenskaper är viktigast för att lyckas?
– Överlag söker vi kaptener och majorer. Det finns ett fåtal befattningar för OR7 och OR8. Man bör ha en bra människosyn, social kompetens. Viss mått av utvecklad empati, förståelse för kulturer och omvärlden. Flexibilitet och samverkansförmåga.

Vad skulle du säga till den som är nyfiken men tvekar att söka?
– Det är en fantastisk möjlighet att få verka i en internationell miljö och få jobba med så många olika nationaliteter. ‹

ENSKILD INSATS

”KOMMER HEM MED OTROLIGT MYCKET KUNSKAP”

DE ÄR NYFIKNA OCH SÖKER SIG GÄRNA TILL DET ÄVENTYRLIGA. GEMENSAM ÄR OCKSÅ VILJAN ATT BIDRA PÅ ANDRA SÄTT ÄN VAD SOM ÄR MÖJLIGT HEMMA. HÄR MÖTER DU TVÅ RESERVOFFICERARE, EN YRKESOFFICER OCH EN SPECIALISTOFFICER SOM VUXIT MED EN ELLER FLERA OMGÅNGAR PÅ ENSKILD INSATS.

Ulrik Falck inledde sin militära bana som jägarofficer på I 22 i Kiruna, men växlade senare över till reservofficer. I dag jobbar han till vardags som platschef i ett företag inom gruvnäringen i Kiruna.

I slutet av förra året kom han hem från en elva månader lång insats i Bagdad och Erbil, och den amerikanskledda insatsen OIR, Operation Inherent Resolve. Insatsen går ut på bekämpa Islamiska Staten - Daesh eller ISIS, i en kaolition mellan USA, Irak och ytterligare ett tjugotal länder, mestadels Nato anslutna nationer, däribland Sverige.

– Jag jobbade inom området public och civilian affairs och var Senior Advisor åt den den irakiska generalstaben, berättar Ulrik.

Det var din åttonde insats. Varför ville du åka?

– Jag tycker att det varit fantastiskt att jobba så här i flera insatser. Men får vara på platser där inga turister rör sig, många gånger i extrema miljöer.

Det som bland annat lockar, är att jobba i multikulturella

”Det var något som var både givande och frustrerande.”

staber i främmande länder, och stora delar av upplevelsen blir sammantaget något av ett äventyr.

Vad får du ut av det personligen?

– Man kommer ju hem med otroligt mycket kunskap och erfarenhet. Man har ökat sin egen allmänbildning och förståelse för andra länder och kulturer, långt borta från Sverige och Europa.

– Det gagnar förstås mig personligen, men också Sverige på sätt och vis. Officerare som återvänder hem till Sverige har med sig unika kunskaper och insikter om andra länders problematik, konflikter och militära system och så vidare.

– Utöver det också förvärvade kunskaper om att få jobba med Natodoktriner och planeringsmetoder.

Hur såg en vanlig dag ut?

– Det var lite olika liv och rådgivande roller, som skilde sig mellan Bagdad och Erbil (irakiska Kurdistan). Det var många briefingar och diskussioner med olika representanter från den irakiska generalstaben. Något som var både givande och ibland frustrerande.

– I Erbil började vi strax före åtta på morgonen med en väldigt amerikansk frukost. Omfångsrik och onyttig. Själva

arbetsdagen började sen med en morgonbriefing.

– Vissa dagar i veckan for vi ut och träffade kurderna, de som hade slagits mot ISIS. Vi satt ofta i diskussioner och resonemang med dem kring, logistik, strids- och prickskyttetjänst och annat.

Vilken är den största skillnaden mot att jobba i Sverige?

– I ett svenskt förband har du svenska regler och du pratar svenska. I en multinationell stab som den jag ingick i, pratar du bara engelska och kanske lite arabiska. Det är förstås en markant skillnad.

– Sen är det en särskild utmaning i att utbildningsnivåerna skiljer sig mycket åt mellan olika officerare. En del kan inte köra bil eller prata i radio till exempel.

– Och några pratar inte ens engelska. Det är också en väldigt stor skillnad på hur officerare eller underofficerare blir behandlade. Klassamhället lever ju kvar i huvuddelen av världen, det är ju inte vi i de nordiska länderna som är normen i världen.

– Samtidigt är det en del av charmen med att jobba på det här sättet och i den här miljön.

Vad är de bästa med att vara utsänd?

– Något jag tänkt mycket på är hur fantastiskt det är att jag som en "vanlig svensk medelklassmänniska" från norra Sverige, kan sitta i ett sammanhang med irakiska generaler, presidentens rådgivare, och bidra med mina råd och erfarenheter.

Och att de faktiskt lyssnar på mig. Man är verkligen högt upp i näringskedjan och i händelsernas centrum, det tycker jag är häftigt. ‹

ULRIK FALCK växlade från yrkesofficer till reservofficer, och har varit på åtta utlandsinsatser.

Kollegan Johan Ekstam från Karlstad har en liknande bakgrund som Ulrik. Han sadlade om från yrkesofficer till polis i samband med den stora förbandsnedläggningen, men stannade kvar i det militära som reservofficer. Han har varit på fem utlandsinsatser och kom i början av året hem från Jerusalem och UNTSO-insatsen, (United Nations Truce Supervision Organization). De första månaderna var han stationerad i södra Libanon som militärobservatör på OGL, (Observer Group Lebanon).

”Det är en utmaning att du [i mycket] är utlämnad till dig själv.”

Det var din femte insats. Varför ville du åka?

– Det är en utmaning att du i många avseenden är utlämnad till dig själv. Det finns inga andra svenskar att samarbeta och umgås med. Det är upp till

ENSKILD INSATS

JOHAN EKSTAM
är reservofficer och polis.

dig själv att leverera och lita på din utbildning och tidigare erfarenhet.

– När du är på en förbandsinsats ingår du i en organisation med andra svenska kollegor. När jag var på sådana insatser träffade vi knappt lokalbefolkningen som vi var där för att skydda. Det kändes konstigt att vara fredsbevarare utan att själv interagera med krigförande parter eller lokalbefolkningen.

”Poängen är att jag ska interagera med lokalbefolkningen.”

– När jag åker som militärobservatör är uppdraget att möta och prata med det lokala ledarskapet såsom byäldste, muktar och representanter från civilsamhället, exempelvis polischefen. Givetvis ägnas de militära parterna mycket uppmärksamhet. Poängen är att jag ska interagera med

lokalbefolkningen, sätta mig in i deras vardag och inhämta upplysningar om läget.

Hur såg en vanlig dag ut?
– Efter frukost och briefing gav vi oss ut på en minst sex timmar lång fordonspatrull. Vi besökte olika byar prioriterade utifrån etnicitet, religiös åskådning eller annat som varit omtvistat i konflikten. Vi genomförde möten och träffade även affärsidkare och lantbrukare. Under patrullen upprättade vi tillfälliga observationsposter för att observera terrängen och rörelserna under minst en halvtimme.

– Det var främst då vi kunde se överträdelser mot mandatet. Oftast var det israeliskt flyg som flög över blueline, den gräns som FN stakat ut. En annan typisk situation var att beväpnade personer befann sig väldigt nära blueline. Vi samverkade även med hjälporganisationer om humanitära frågor.

Vilken är den största skillnaden mot att jobba i Sverige?
– Det är väldigt tydligt att europeiska länder har likartad officersutbildning. Det är lätt att samarbeta med officerare från de nordiska och mellaneuropeiska länderna, men det kan vara utmanande att jobba med observatörer från vissa utomeuropeiska länder. Alla kan inte köra bil eller kör väldigt osäkert, och dessutom förekom språkliga problem jämte bristande utbildningsnivå bland militärobservatörskollegorna.

– Och ibland blir det konstigt i och med att det är ryssar och kineser i missionen. Vi är ju så att säga nationellt intrimmade mot att de är fienden … och så ska jag plötsligt ha förtroende för ryssen som kör fordonet.
– Du måste komma över misstron mot ryska officerare då ni bildar observatörsteam. Det är samtidigt det vackra med FN att truppbidragande medlemsnationer arbetar tillsammans som en neutral part i rådande konflikt.

Kan du beskriva ett tillfälle som fångar essensen i insatsen?
– I UNTSO skiftar det operativa läget snabbt, det kan gå från krig till fred väldigt snabbt. Som under tolvdagarskriget sommaren 2025. Ena dagen är det fullständigt krig, sen är det någon makthavare som säger ifrån och så slutar de skjuta på varandra.

– Plötsligt återgår livet till det normala igen. Libaneserna är fantastiska i att kunna anpassa sig till stunden. Det föränderliga operativa läget var väldigt tydligt. ‹

Paul Sandberg på Arméstaben hade en sak kvar att bocka av innan han skulle gå i pension: en insats i Bosnien. Han har nyss kommit hem från vad han beskriver som en ganska ordinär kontorstjänst i Sarajevo, inom ramen för EUFOR

PAUL SANDBERG avslutade sin karriär som yrkesofficer med en tjänst i Sarajevo, Bosnien.

ENSKILD INSATS

LINUS BLOMGREN
är specialistofficer och uppskattade avbrottet från jobbet på Helikopterflottiljen.

Althea. Därmed har cirkeln slutits; han gjorde sin första utlandsinsats just där 1996. Fast den gången var det inte en enskild insats, som nu.

Varför ville du göra utlandstjänst?
– Dels ville jag gärna återvända till Bosnien. Men det var också rent krasst en del av min femårsplan inför pensionen. Eftersom pensionsavtalet ser ut som det gör är det ekonomiskt gynnsamt att boosta sin lön de sista fem åren före pension.

Vad gjorde du under insatsen?
– Det var ju inte så spännande kanske. Och jobbet innehöll definitivt ingen hardship. Vi jobbade som regel vanliga kontorstider. En gång i månaden var man vakthavande på sektionen, vilket innebar att man var anträffbar på helgen.
– Arbetet bestod av att leda planeringsgrupper, delta i olika uppföljningar, och hålla briefer vid operation rehearsals.

– Det var med andra ord en bra insats för en äldre officer som jag.

Hur var det att jobba i en internationell miljö?
– Det hade sina utmaningar. Det var folk från 25 nationer och alla kunde inte engelska. Så det uppstod en del språkförbistringar. Men jag är lingvist och hittade allt som oftast vägar runt det.

Åkte du hem till Sverige under dina lediheter?
– Nej, däremot kom min dotter hit över en långhelg, då vi gjorde en liten tur i landet och in i Kroatien. Dessutom knöt jag an till gamla bekanta från den bosniska armén, som jag hade tjänstgjort med i Afghanistan. Överlag var det ett väldigt aktivt socialt liv utanför arbetstiden.

– Och eftersom det är fred i landet var ju hela samhället tillgängligt. Till skillnad från många andra ställen jag varit på, där folket eller en fraktion vill döda dig så fort de får möjlighet.

Vad innebär det att vara på enskild insats – om du skulle förklara för en kollega?
– Om man som jag är på insats där du är enda svensk måste du vara beredd att lösa många vardagliga uppgifter kring exempelvis logistik själv. Du har inte samma stöd som när du åker med ett kompani eller en bataljon. ‹

När fanjunkare Linus Blomgren fick syn på mejlet i inkorgen svarade han ögonblickligen. Han ville verkligen göra ett längre avbrott från sitt jobb som teknisk officer inom samband på Helikopterflottiljen. En

”Det farligaste i Kosovo var nog trafiken.”

tjänst i Kosovo som flygplatsadministratör lät om inte perfekt så i vart fall alldeles tillräckligt bra.

– Men jag missade det tillfället, någon annan hann före.

Däremot fick han chansen ett halvår senare, när det var dags för ”skiftbyte”. Han kom hem från insatsen i januari i år.

Vad gjorde du under insatsen?
– Jag ingick i en grupp som ansvarade för den del av den internationella flygplatsen i Pristina som används för militära transporter (APOD, airport of debarkation), exempelvis vid byte av personal, förklarar han.

Hur var det att jobba i en internationell miljö?
– Det som slog mig mest är att det är en annan mentalitet. Exempelvis är vi ganska öppna i flygvapnet med att låta medarbetare lära sig av sina misstag. I KFOR-styrkan som jag var en del av verkar man se annorlunda på saken.
– Men valde gärna att straffa folk och tänkte att folk skulle lära sig av det, men det ledde snarare till att folk mörkade felen. I varje fall var det ganska vanligt under min mission.

Förekom det hot eller risker i vardagen?
– Det farligaste i Kosovo var nog trafiken. Men under en period fanns det ett hot mot en av de bidragande nationerna, och det bedömdes att det gällde hela insatsen. Det förekom också ett falskt bombhot mot amerikanska ambassaden, som vi passerade dagligen. Men överlag var jobbet odramatiskt.

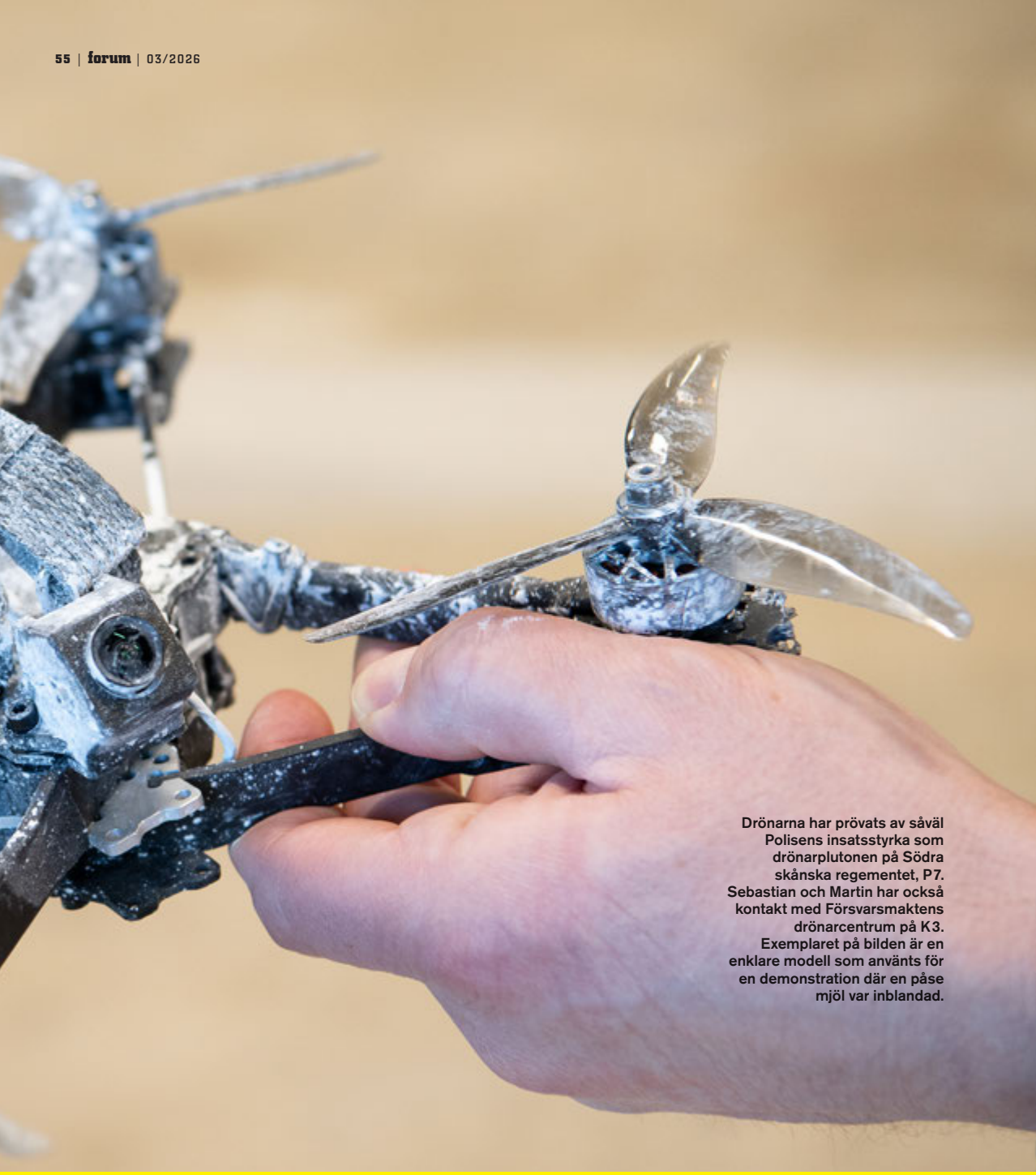
Vad var det bästa med att vara på enskild insats?
– Den internationella miljön! Och att se hur en persons ursprung färgar hur de tolkar och agerar i en situation. Det har varit många intressanta diskussioner med människor från andra delar av världen.
– Konkret är det intressant och lärorikt att se hur människor från olika delar av världen löser uppgifter. Att det kan skilja väldigt mycket men att helheten faktiskt ändå håller ihop. ‹

DE UTVECKLADE DRÖNAREN DE SAKNADE

Som T-soldater på 32:a underrättelsebataljonen såg de bristen tidigt: de saknade ett verktyg som kunde göra dem både effektivare och säkrare. Lösningen fanns inte. Tio år senare byggde de den själva – en drönare tänkt att fungera som en flygande stridsparskamrat.

Text & foto ***Henrik Lundqvist Rådmark/FST Komm***

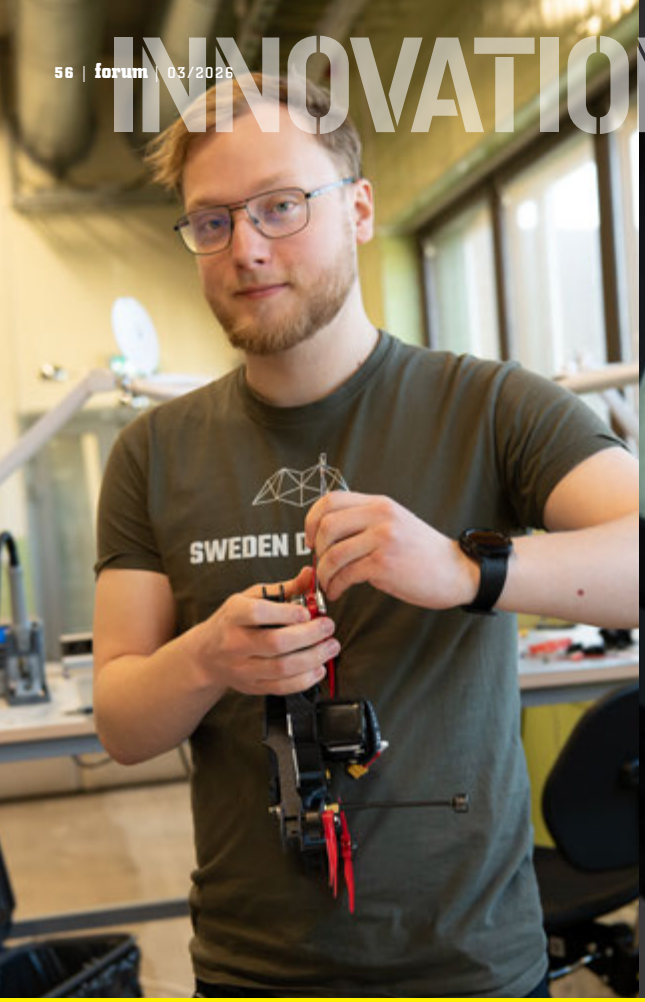

Drönarna har prövats av såväl Polisens insatsstyrka som drönarplutonen på Södra skånska regementet, P7. Sebastian och Martin har också kontakt med Försvarsmaktens drönarcentrum på K3. Exemplaret på bilden är en enklare modell som använts för en demonstration där en påse mjöl var inblandad.

Två soldater trycker i en vedbod utanför Oskarshamn. Deras uppdrag: stör fienden och samla in så mycket underrättelser ni kan. Männen, T-soldater (tidvis tjänstgörande) på 32:a underrättelsebataljonen på K3, har gott om tid att tänka under det där övningsmomentet. En av tankarna: tänk om vi hade en drönare.

Det här var flera år innan drönarkrigföringen i Ukraina visade vad tekniken faktiskt kan göra. Den enda erfarenhet Sebastian Merlöv och Martin Helmersson, som soldaterna heter, har kommer från lek hemma i trädgården. Tanken låg kvar hos dem när de kom hem. Inför nästa övning frågade de sina befäl om de kunde ta med en egen drönare, för att testa.

INNOVATION

Utvecklaren Oscar Nilsson är flerfaldig svensk mästare i drönarracing och har byggt drönare sedan tonåren.

Här visar drönaren vad den ser under flygturen i den lägenhetsmiljö som byggts upp i testanläggningen.

– Det gick ju inte. Det måste förstås var godkänt uppifrån och det krävs olika sorters tillstånd. Men vi behöll tanken.

Den blev allt starkare. Efter alla dygn ute i fält hade de en klar bild av hur en drönare skulle vara beskaffad. ”Den skulle vara som en stridsparskamrat”, beskriver Sebastian. Vilket ungefär betyder tålig och pålitlig, alltid tillgänglig och anpassningsbar. Och givetvis snabb och uthållig. Ganska snart insåg de att ingen modell på marknaden motsvarade de kraven.

När tanken hos dem båda växte till övertygelse sa de upp sig från sina jobb och startade bolaget Sweden Dynamics, för att utveckla just en sådan drönare. När Försvarets Forum besöker deras utvecklingsavdelning ligger en drönare på fikabordet intill en Snigelryggsäck. Det var det första kravet: drönaren ska gå att få med sig i en ryggsäck på enklaste sätt. Utan att behöva skyddas i särskilda väskor eller lådor.

– Som jägare blir det mycket förflyttning till fots och jag skulle inte vilja bära en hård väska för att få med mig drönaren, säger Sebastian.

ALLA KAN FLYGA

En av utvecklarna, Oscar Nilsson, reser sig från sitt skrivbord och tar på sig VR-glasögon, lyfter en handkontroll och ber mig flytta undan en bit. ”Just den här individen är lite lynnig i dag. Det är det vi försöker komma till rätta med”, förklarar han.

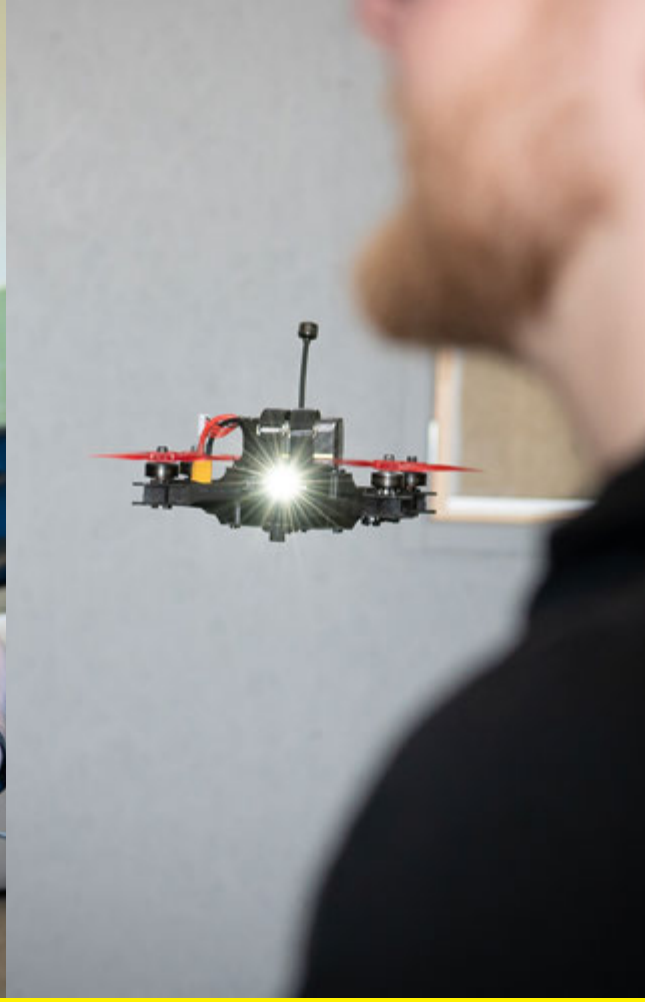
Den svarta kolfiberkonstruktionen med sin fyra gula propellrar, lyfter strax med ett ilsket surr. Två och en halv meter över golvet stannar den, som om den hängts upp i trådar. Oscar släpper handkontrollen. Drönaren rör sig inte. Inte förrän han för den ena styrspaken framåt förflyttar den sig.

– Det här gör att alla kan flyga den, inte bara utbildade drönarpiloter, förklarar Oscar.

Och det är en av poängerna, att den är enkel att flyga. Men utan att det drabbar prestanda, lägger han till.

T-soldaten Sebastian Merlöw insåg tidigt hur drönare skulle kunna hjälpa soldater för spaning och mer.

När operatören släpper styrenheten stannar drönaren och hovrar vilket gör den enkel att flyga.

Det var Sebastian och Martins andra krav. Drönaren ska kunna flygas av vem som helst. Samtidigt kan den användas i ett mer avancerat läge av utbildade piloter, när uppgiften kräver det.

FLEXIBILITET

Kameran används både för flygning – det rör sig om en så kallad FPV-drönare där piloten ser det som drönaren ”ser” – och spaning. På undersidan finns ett fäste för last som går att manövrera från handkontrollen, och det går att ansluta olika sensorer beroende på uppdragets art. Därmed uppfylls också det tredje kravet: flexibilitet.

För en oinvigd ter sig hela apparaten tämligen enkel. Och det är högst avsiktligt, understryker Sebastian.

Samtidigt låter han förstå att tekniken är allt annat än enkel, och nämner kryptering av styrsignaler och videoström för minskad risk för sabotage och att någon lyckas ”smygtitta” genom drönarens kamera. Den används för övrigt också för att guida drönaren längs en förutbestämd rutt utan att vara beroende av GPS-systemet.

Sebastian och Martin kommer sannolikt inte tillbaka till vedboden som soldater. Men om deras idé når hela vägen fram kan andra göra det – med en stridsparskamrat i luften. ‹

ÖVNINGSANLÄGGNING FÖR TOTALFÖRSVARET

››› I en före detta lagerlokal i Malmö har Sebastian Merlöv och hans kollegor byggt en övningsanläggning för test, utbildning och utveckling och drönarförmåga.
Här kan totalförsvarsaktörer träna, testa och utveckla UAS-system i realistiska, komplexa och kontrollerade miljöer. Utöver ytor för grundläggande flygträning och operatörsutbildning finns även ett fullt uppbyggt våningsplan med fyra lägenheter, där scenarier kan genomföras för polis, försvar, räddningstjänst och andra samhällsviktiga aktörer.

MATERIEL

BÄRGARBEST

Det är inga vanliga bärgningsbilar som Försvarets Materielverk, FMV, köper in till Försvarsmakten. Den nya bärgningsbil 20, BGB 20, är byggd för att klara tunga lyft, bogsering och avancerade räddningsuppdrag ute i terräng där andra fordon går bet. Nu är de första exemplaren i den nya generationen på väg ut.

Totalt ska 45 specialbyggda bärgningsfordon levereras. Basen är ett fyraxligt Scaniachassi, medan den avancerade bärgningsutrustningen kommer från polska Szczesniak. Fordonen väger nära 34 ton och är utrustade med en huvudbom som klarar lyft på omkring 20 ton, flera vinschar och hundratals tillbehör för olika typer av uppdrag.

TEKNIKSPRÅNG

De första exemplaren finns redan i Sverige där de nu testas och används för utbildning. Tanken är att fordonen ska kunna arbeta självständigt ute i fält och lösa uppdrag utan stöd från andra fordon. Det innebär att en enda bärgningsbil kan göra jobb som tidigare krävde flera ekipage.

Satsningen innebär också ett tydligt tekniksprång för Försvarsmakten. Den tidigare generationen bärgningsbilar är nästan 20 år gammal och fanns bara i ett mindre antal exemplar. De nya fordonen beskrivs som en rejäl förstärkning av förmågan att ta hand om skadade eller fastkörda militära fordon under svåra förhållanden. ❮

Text ***Linus Ehn/FST Komm***

De ny bärgningsbilarna byggs i Polen av tillverkaren Szczesniak, på Scaniachassin.

BÄRGNINGSBIL 20

- Scania 8x8 520 hk chassi
- Hytt anpassad för tre besättningsmedlemmar
- Fem vinschaggregat, inklusive Sepson Septrac huvudvinsch med 20 tons dragkraft enkel part
- Huvudbom med 20 tons lyftkraft
- Anpassad för bärgning, upplyft och bogsering av Försvarsmaktens samtliga hjulfordon
- Fler än 300 tillbehör för omhändertagande

Källa: FMV

RÄTT OM PATGB 300. I förra numret förekom fler felaktigheter i artikeln om pansarterrängbil 300 (patgb 300). Här är korrekt infomation.: Fordonet driver på upp till sex hjul. Sätena är fästa i chassit och golvet. NBC-filter saknas – skyddsmask används vid behov. Delar av materiel som medförs förvaras i sju utvändiga förvaringsfack. Tjänstevikt: 18 920 kg. I patgb 300B med vapenstation sitter förare och skytt längst fram i besättningsutrymmet. Vagnchef sitter i transportutrymmet. Beväpningen är inte kopplad till någon särskild variant. Både trupptransportpansarterrängbil 300B och ledningspansarterrängbil 300B är utrustade med vapenstation 02. Där kan bl.a. KSP 58, KSP 88 eller granatspruta monteras. Längd: 8,1 m bredd: 3,0 m (infällda speglar) höjd: 3,5 m (med vapenstation 02).

FYS

SÅ SKÄRPER DU FOR

Semestern behöver inte betyda uppehåll från träningen. Tvärtom kan lediga dagar vara ett bra tillfälle att hitta rutiner som fungerar även i längden. Med Försvarsmaktens nya koncept MFT, militär fysisk träning, blir det dessutom lättare att träna utifrån just din befattning och dina fysiska krav.

Av ***Linn Nyström Blom Och Lovisa Sandström*** *Foto* ***Henrik Lundqvist Rådmark/FST Komm***

UPPVÄRMNING OCH MOBILITET. Mobilitet är en förutsättning för att du effektivt och säkert ska kunna hantera de fysiska utmaningar som ingår i ditt arbete. Mobilitet är en aktiv kontroll av dina rörelser och gör att du kan använda din kondition och styrka på bästa möjliga sätt. *(Källa: FMIF)*

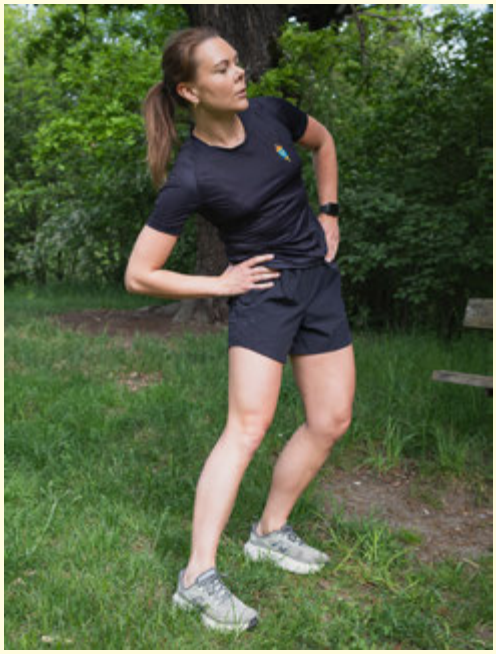

GÅ PÅ STÄLLET + ARMCIRKLAR

Gå lugnt på stället medan du gör stora cirklar med armarna.

Tänk på:
- ››› håll bröstet uppe
- ››› mjuka rörelser
- ››› andas lugnt

Bra för att få igång puls och axlar.

HÖFTCIRKLAR

Stå höftbrett och gör stora cirklar med höfterna.

Tänk på:
- ››› långsamma rörelser
- ››› båda riktningar
- ››› håll överkroppen avslappnad

Bra för höftrörlighet.

MEN PÅ SEMESTERN

MFT, MILITÄR FYSISK TRÄNING, är Försvarsmaktens metod för att hjälpa medarbetare att träna smart och hållbart utifrån den egna rollen i organisationen. Målet är att skapa rätt fysisk förmåga för att kunna lösa sina uppgifter effektivt och säkert, oavsett befattning.

Här delar friskvårdsledarna Linn Nyström-Blom och Lovisa Sandström på Högkvarteret med sig av träningstips och övningar som passar extra bra under sommaren. En del kräver nästan ingen utrustning alls och flera går att göra både hemma, på resan eller mellan sommarens aktiviteter. ‹

LUTANDE Y-LYFT

Stå framåtlutad med lätt böjda knän och rak rygg, lyft armarna diagonalt ut från sidorna tills kroppen formar ett Y och återgå kontrollerat.

KNÄBÖJ SÅ DJUPT DU KAN

Stå axelbrett. Böj knäna och skjut höfterna bakåt som om du ska sätta dig på en stol men du går så långt ner som rörligheten tillåter och det känns bra. Res dig upp igen.

Tänk på:
››› hälarna i golvet
››› knän pekar ungefär åt samma håll som tårna
››› rak rygg

UTFALL BAKÅT MED ROTATION

Ta ett steg bakåt och sjunk ner lätt i ett utfall. Rotera sedan överkroppen försiktigt mot främre benet.

Tänk på:
- små rörelser räcker
- håll balansen
- långsam kontroll

STYRKA OCH PULS. I Försvarsmakten är styrka viktigt både i vardagliga uppgifter och i mer krävande situationer. Oavsett om du lyfter tungt, utför explosiva rörelser eller behöver klara av uthålliga uppgifter är styrka en nyckel till framgång. Kondition är kroppens syreupptagningsförmåga, det vill säga förmågan att ta upp, transportera och utnyttja syre för att skapa energi. Med en bra syreupptagningsförmåga kan du arbeta under längre tid utan att bli trött. En god kondition förbättrar inte bara din fysiska uthållighet utan även din kognitiva förmåga. *(Källa: FMIF)*

ARMHÄVNING MOT VÄGG/BÄNK/GOLV

Placera händerna lite bredare än axlarna.
mot vägg = lättast
mot bord/bänk = lite mer utmaning
på golv = tyngst
Sänk kroppen kontrollerat och pressa tillbaka upp.

Tänk på:
- rak kropp
- spänd mage
- armbågar lätt bakåt, inte rakt ut

STEP-UP

Kliv upp på ett trappsteg eller stabil låg stol med ena foten först. Kliv sedan ner lugnt.

Tänk på:
››› tryck genom hela foten
››› kontroll på vägen ner
››› växla ben

Bra för ben och puls. Här kan du även utmana med att göra samma ben fem gånger, sen växla och göra andra benet fem gånger

DEAD BUG

Ligg på rygg med armar upp och knän böjda 90 grader.
sänk ena armen bakåt för motsatt ben framåt
Tillbaka och byt sida.

Tänk på:
››› håll ländryggen nära golvet
››› långsamma rörelser
spänn magen
Bra för djup bålstyrka, rörlighet och koordination.

UTFALLSHOPP/SKIDHOPP

Stå höftbrett på marken, ta sats och hoppa ut i ett utfall framåt. Växla ben varje gång. Bra för explosivitet och styrka.

BOMBER ÖVER SVERIGE

Sverige klarade sig från att bli direkt indraget i det andra världskriget men berördes ändå på flera sätt. Vid 29 tillfällen hamnade bomber på svenskt territorium, lyckligtvis utan att några dödsoffer skördades.

Text ***Per Iko***

Strax efter klockan 12 den 21 februari 1940 började sju vitmålade flygplan följa Torneälven norrut. De fortsatte in över svenskt territorium och kort därefter började marken i Pajala kyrkby att skälva av fallande brand- och sprängbomber.

Kyrkan och bron undkom direktträffar, medan landsvägen förstördes och telefonförbindelserna bröts. Genom taket på folkskolan föll en brandbomb som exploderade i källaren. Byborna gick man ur huse och satte igång släckningsarbetet omedelbart. Sven Westerberg kunde rädda inventarierna ur sin brinnande gård, men C F Tornbergs sågverk totalförstördes.

I Bäckebo blev nedslagsplatsen för ”lufttorpeden” ett välbesökt utflyktsmål, där kriminalpolisen tvingades stävja den ”ohejdade souvenirjakt” som pågick. Den 14 meter långa radiostyrda raketen hade förmodligen varit på väg mot de tyska observationsstationerna på Bornholm. Utanför Tyskland var detta vapen vid tiden i stort sett okänt.

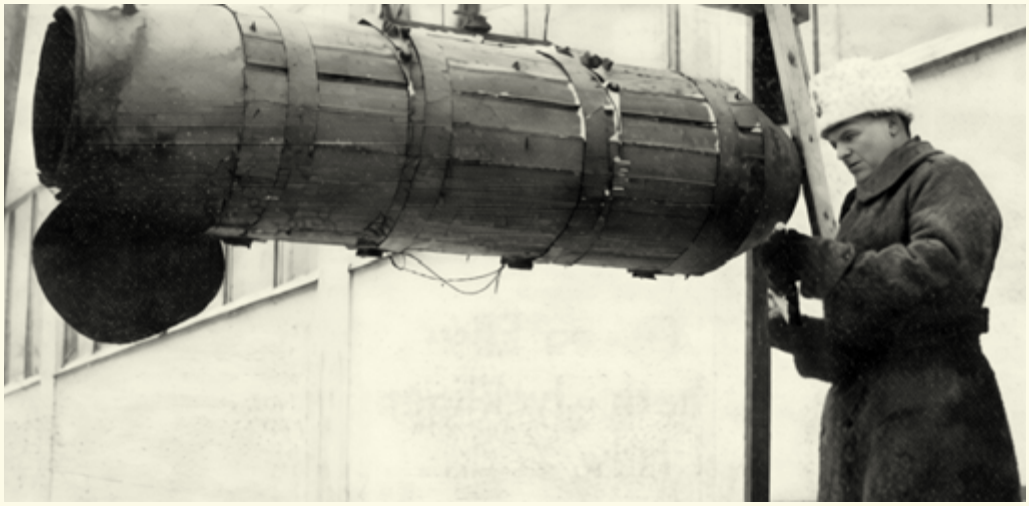
KRIGSARKIVET

Ej briserade brandbomber med rysk text visade tydligt ursprunget. En protestnot överlämnades till det sovjetiska utrikeskommissariatet, som sent omsider beklagade misstaget.

SLOTTSPARKEN BOMBAD

Natten till torsdag 3 oktober 1940 väcktes Malmöborna av tre våldsamma bombkrevader. Den första hade lämnat ett stort krevadhål i Slottsparken, medan den andra fallit nära dammen och slungat iväg ett stort kastanjeträd. Den tredje bomben hamnade i vallgraven vid Malmöhus med massor av död fisk som resultat. Hos fru Anna Dahlgren på Regementsgatan 64 hade splitter krossat ett fönster, och ett par hundra rutor hade blåsts ut i stadens växthus.

Det svenska luftvärnet hade vaknat sent och endast fått iväg ett par granater. Inte heller hade alarmsirenerna i Malmö ljudit. Flygblad med tysk text hittades i Vintrie och den 5 oktober protesterade Sverige officiellt till Storbritan- ›

TEKNISKA MUSEET

Över Pajala släpptes klusterbomben RRAB-3, en cylindrisk vingförsedd plåtbehållare innehållande brandbomber av typen ZAB-1e. Luftflödet under fallet skapade en rotation som fick dessa att pressas ut av centrifugalkraften.

KRIGSARKIVET

I Finland kallades klusterbomberna för ”Molotovs brödkorg” efter den sovjetiske utrikesministern.

KRIGSARKIVET

Bybornas agerande räddade många byggnader. Värdet av skadorna uppgick till 44 930 kronor.

nien. Efter att först förnekat inblandning erkändes senare att ett plan av misstag bombat Malmö istället för Stettin.

TRE METER DJUP KRATER

Den 22 februari 1944 var en klar och kall tisdagskväll, då bomber började falla över Stockholm, Strängnäs, Södertälje och norra skärgården. På Södermalm i Stockholm hade fyra bomber orsakat stor förödelse. Av friluftsteatern i Eriksdalsparken återstod en tre meter djup krater.

Servitrisen Sigrid Larsson skadades av glassplitter och måleriarbetaren Axel Hansson slungades omkull och bröt axeln. I Strängnäs skadades två värnpliktiga av splitter när nio bomber fälldes nära regementet. Skärvor med kyrilliska bokstäver påträffades, men Sovjetunionen förnekade all inblandning.

> ”I Strängnäs skadades två värnpliktiga av splitter när nio bomber fälldes nära regementet. Skärvor med kyrilliska bokstäver påträffades.”

Någon luftvärnseld öppnades aldrig. Endast vid ett tillfälle hade flygplanen varit inom skotthåll. Dessutom misstolkades fallskärmsljus som nödraketer. Bombplanen hade varit en del av ett stort sovjetiskt anfall mot Åbo, där flera formationer hade tappat orienteringen.

Tre dagar efteråt benådades den sovjetiska spionen Vasilij Sidorenko. Från nazistiskt håll påstods att det fanns ett samband, vilket avfärdades av den svenska pressen. Frisläppandet

MILITÄRHISTORISKA AVDELNINGEN

Sedan den tyska invasion av Danmark hade nattliga luftanfall mot mål längs den danska kusten observerats från Malmö. Skulle nu Sverige bli indraget i kriget? Några som gladde sig var måsarna som frossade på den döda fisken.

MILITÄRHISTORISKA AVDELNINGEN

En ensam Armstrong Whitworth Whitley hade orsakat splitter som slagit igenom ett fönster 600 meter bort.

STADSMUSEET I STOCKHOLM

Åtskilliga fönsterrutor krossades på Södermalm och polis, som här på Götgatan, inkallades för vakthållning.

var planerat sedan länge.

På eftermiddagen den 13 juni 1944 inträffade en kraftig detonation i det småländska Bäckebo. Tusentals metallskärvor föll ned, fönster krossades och en lantbrukares hästar kastades omkull av lufttrycket. Något hade exploderat i luften och lämnat en flera meter djup krater. Trädtoppar hade brutits av som tändstickor.

TYSK PROJEKTIL

Inom ett stort område hittades rester av bland annat aluminiumplåtar, kabelstycken och järnbalkar. Två ton skrot skickades till Kalmar flygflottilj (F 12) för analys av Flygförvaltningens materielavdelning. Text på lufttuber och radioapparatur visade att projektilen kommit från Tyskland.

Det var en oladdad tysk vedergällningsraket, V2, som hade testskjutits från Peenemünde, och intresset från de allierade var stort. Efter underhandlingar i det tysta flögs raketresterna iväg från Bromma med en amerikansk civilregistrerad Douglas C-47 destinerad till Skottland. En myt påstår att Sverige i gengäld fick radarstationer, men dessa var i själva verket beställda långt tidigare. Tillmötesgåendet blev inledningen till ett bredare samarbete, bland annat genom en brittisk avlyssningsstation på södra Öland från oktober 1944. ‹

”Det var en oladdad tysk vedergällningsraket, V2, som hade testskjutits från Peenemünde, och intresset från de allierade var stort.”

JAS LYFTER SOM FRIMÄRKE

JAS 39 Gripen är ett av motiven i Postnords jubileumsserie.

Jas 39 Gripen E är van vid att synas i luftrummet. Nu är det dags för nästa steg i karriären: frimärke.

När flygvapnet firar 100 år ger Postnord ut en jubileumsserie med fem flygvapenmotiv. Bland motiven finns JAS Gripen E, flygvapnets emblem, ett historiskt flygplan och en helikopter.

Ett svenskt stridsflygplan får alltså officiellt status som postfrankering. Och ja, frimärkena fungerar även för flygpost. Någon exportorder krävs inte.

REDAKTÖREN REFLEKTERAR ...

Ett gammalt fotografi från 80-talet har valsat runt flitigt i sociala-medie-flöden på senare tid. Redaktör Linus Ehn har med visst intresse noterat utvecklingen i kommentarsfälten. Bilden föreställer operatörer ur amerikanska 1st Special Forces Operational Detachment-Delta någon gång på 80-talet

”Somliga militärt överintresserade på internet fortsätter att fascineras av 1980-talets specialförbandsoperatörer. ’De ser ju ut som vanliga förortspappor’ är en vanlig kommentar. En tid före heltäckande tatueringar, då blåjeans, mustasch och pilotpbrillor var lika självklart som en jazzig frisyr.”

Specialförbandsoperatörerna som blev virala 40 år senare.

HUNDAR SÖKES!

FÖRSVARSMAKTEN BEHÖVER fler schäferhundar!

Varje år föder Försvarsmaktens hundtjänstenhet upp omkring 200 tyska schäferhundar med målet att leverera tjänstehundar till såväl Försvarsmakten som Polismyndigheten.

Nu söker man ”externt avelsmaterial”. I första hand efterfrågas parningar eller semin från externa hanhundar, men även tikar och tikvalpar kan vara av intresse.

Hundarna ska vara registrerad i Svenska Kennelklubben eller motsvarande FCI-ansluten organisation och ha dokumenterat god fysisk och mental hälsa.

Genom att bidra med externt avelsmaterial är du med och stärker framtidens tjänstehundar – hundar som spelar en avgörande roll i både försvar och samhällssäkerhet.

Mer information får du från lss-fhte-avelsdjur@mil.se.

VISSTE DU ATT …

… i den amerikanska arméns fälthandböcker från andra världskriget betonades vikten av varm dryck för att hålla uppe moral och stridsvärde. Den brittiska armén tog detta ett steg längre. Sedan slutet av andra världskriget är brittiska stridsfordon utrustade med en så kallad boiling vessel – i praktiken en inbyggd vattenkokare som gör att besättningen kan värma mat och göra te utan att lämna fordonet.

ADOBE STOCK

PODDTIPS

GRÄNS

Podden Gräns från Sveriges Radio handlar om människor som lever och arbetar i gränsområden – geografiska, politiska och mentala. Flera avsnitt rör konflikter, säkerhet, underrättelseverksamhet och livet i utsatta regioner. Långsamt berättat, välgjort och ofta tankeväckande.

UTBLICK

I Utblick, som görs av Utrikespolitiska institutet, medverkar institutets egna forskare och analytiker men även experter från andra håll. De talar om aktuella skeenden och förklarar även vad som finns bortom rubrikerna i det vanliga nyhetsflödet. Lärorikt för alla som vill förstå internationella relationer och global politik.

MILITÄRHISTORIEPODDEN

För den historieintresserade är Militärhistoriepodden ett givet val. Här blandas stora slag och strategiska beslut med en hel del detaljer och ibland ganska smala militära ämnen. Lärorikt, nördigt och ofta underhållande.

TILL SIST

Redaktör **Henrik Lundqvist Rådmark/FST Komm**

SOMMAR-LÄSNING

KRIGETS FÄRGER

Av Arkadij Babtjenko

Den ryske journalisten och tidigare soldaten Arkadij Babtjenko skildrar sina erfarenheter från Tjetjenienkriget med en närvaro som är svår att värja sig mot. Här finns varken hjälteglorior eller romantik, utan i stället berättelser om rädsla, kamratskap och överlevnad. En stark bok för den som vill förstå människan bakom uniformen och krigets vardag långt från strategiska kartor och rubriker.

OPERATION GARBO

Av Harry Winter

När den svenska thrillern är som bäst blir den nästan dokumentär, och få böcker har gjort det bättre än *Operation Garbo*. Författaren målade redan på 1980-talet upp ett trovärdigt scenario där Sverige dras in i ett militärt sovjetiskt angrepp. Det är spännande och detaljrikt.

FÖRSVARET AV SVERIGE

Av Oscar Jonsson

I *Försvaret av Sverige* skildrar Oscar Jonsson hur Sveriges försvar rustas för en ny tid präglad av krig i Europa, cyberhot och osäkerhet i vårt närområde. Med skärpa och pedagogik förklarar han hur totalförsvaret fungerar, vilka utmaningar Sverige står inför och varför försvarsfrågor berör oss alla. En aktuell och tankeväckande bok som ger perspektiv på vår samtid.

KRIGSMINNEN I KYRKANS LJUS

I gamla kyrkor runt om i Europa lyser amerikanska soldater fortfarande genom färgat glas.

Minnesfönstren sattes upp efter första och andra världskrigen, ofta som gåvor eller tack till amerikanska förband som deltagit i befrielsen av städer och byar. De blev ett sätt att hedra stupade soldater och samtidigt markera vänskap mellan USA och Europa efter krigens förödelse.

I dag finns fönstren kvar som stilla påminnelser om möten mellan lokalbefolkning och unga soldater långt hemifrån. Men när generationer försvinner förändras också synen på både historien och USA:s roll i Europa. Kanske är det därför de fortfarande fascinerar: de berättar inte bara om krig, utan också om minne, tacksamhet och hur historia lever vidare i vardagen.

Källa: Phillip Walter Wellman/Stars and Stripes

Philip Walter Wellman på Stars and Stripes skriver om minnesfönstren i europeiska kyrkor.

BLI MILITÄR LIVVAKT

FM PERSONSKYDD
ALLTID RUSTAD – SKYDD I VARJE STEG

»» Vi rekryterar militära livvakter – både GSS/K och yrkesofficerare (OR-6/7 eller OF-1/2)

»» Sök nu på www.forsvarsmakten.se/jobb.

»» Sista ansökningsdag 2026-08-02.

»» Kompletterande tester i september.

Utbildnings-/anställningsstart i februari 2027.

TELEFONI

NYA TELEFONNU

Hela Försvarsmaktens telefonimiljö påverkas.

Snart kommer alla anställda i Försvarsmakten att byta telefonnummer på sin tjänstemobil. Samtidigt byts gammal teknik för den fasta telefonin ut.

Den förändring som genomförs omfattar hela telefonimiljön – från tekniska system, abonnemang och enheter till drift, administration och säkerhet.

Detta görs för att öka säkerheten i fast och mobil telefoni, och skapa en robust, stabil och framtidssäkrad lösning som stödjer verksamheten och medarbetarna bättre än i dag.

– Våra telefoner ingår i Försvarsmaktens säkerhetsarbete och genom den här satsningen skapas trygghet och säkerheten höjs, säger Johan Persson vid FMTIS Teletjänstavdelning.

En del i den nya telefonlösningen är införandet av en utvecklad MDM-lösning (Mobile Device Management), som ska stärka skyddet mot intrång och göra det möjligt att hantera samtliga mobila enheter på ett säkert sätt.

– Alla medarbetare kommer att få byta mobilnummer eftersom den nya lösningen inte möjliggör att vi behåller nuvarande nummer, berättar Johan Persson.

Så kallad flatrate i hela världen försvinner och ersätts med flatrate i länder som ingår i EU/EES/NATO. Det nya abonnemanget har också en begränsning på 50 GB surf.

APPBEGRÄNSNINGAR

I det första steget påverkas bara telefonnummer men senare innebär förändringen också begränsningar i vilka appar som kan användas. Vilka begränsningarna blir är ännu inte klart.

SIM-kort för de nya abonnemangen skickas ut under året.

MMER TILL ALLA

JOHAN WIKTORSSON

FMTIS

Du som medarbetare behöver inte göra någonting förrän du får mer information. Den får du via din närmaste chef och på IT & Tele-portalen på Emilia.

Från och med april har Försvarsmaktens Telekommunikations- och Informationssystemförband (FMTIS) genomfört pilottester av den nya lösningen.

FMTIS påbörjar bytet före sommaren och resten av Försvarsmakten kommer genomföra det under en period som startar efter sommaren och avlutas under våren 2027. ‹

"Den nya telefonilösningen möjliggör inte att vi behåller våra telefonnummer", säger Johan Persson på FMTIS teletjänstavdelning.

Text ***Maria Törn***

ÄVEN FASTA NUMMER BYTS

››› För den fasta telefonin går Försvarsmakten över till nummerserien 010-82 XXXXX. Verksamheter som har sitt telefonnummer publicerat på olika platser, som exempelvis skyltar, kartor, och trycksaker behöver börja planera för att uppdatera sådana saker.

››› Information om när befintliga, riktnummerbaserade telefonnummer upphör kommer att skickas ut i god tid innan avaktivering sker.

››› Förändringen är dels ett resultat av teknikutvecklingen hos operatörer, dels en säkerhetshöjande åtgärd.

MER PÅ EMILIA!
Läs mer om operatörsbytet på IT &Teleportalen på Emilia.

SIGNAL FORTSATT FÖRSTAHANDSVAL – MEN ALTERNATIV UTREDS

››› I början av 2025 beslutade Försvarsmaktens CIO att myndighetens medarbetare i första hand ska använda Signal för telefoni och meddelanden. Beslutet gäller fortfarande.

Det säger Daniel Vikström på försvarsstabens cyberenhet. Bakgrunden är ett fortsatt högt underrättelsehot.

– Tyskland har rapporterat om omfattande phishingkampanjer riktade mot Signal, vilket tyder på att tjänsten skyddar mot de hot vi ville motverka, säger han.

Samtidigt har Signal vissa begränsningar. Bland annat är det svårt att fullt ut verifiera identiteten hos den som kontaktar dig.

Därför undersöker Försvarsmakten alternativ som är bättre anpassade för organisationsintern kommunikation, till exempel genom central användarhantering och tydligare identitetskontroller.

JAKOB HEDLUND

Väsentliga delar av radarsystem A15.

I varje nummer av Försvarets Forum presenterar någon från Statens muséer för maritim-, transport- och försvarshistoria ett föremål ur samlingarna. Chefen för Marinmuseum minns upptäckten av ett mycket tidigt radarsystem.

GRILL ELLER RADAR?

När jag var ny intendent på Marinmuseum för många år sedan hittade jag ett föremål i ett av magasinen som jag hade svårt att identifiera. Jag tänkte först att det nästan såg ut som en grill, en sådan man gör själv genom att dela ett oljefat på längden. Efter lite efterforskningar i museets föremålsdatabas stod det emellertid klart för mig att det inte var en grill jag tittat på utan en av svenska flottans allra tidigaste radarantenner.

I samlingarna finns nämligen mer eller mindre hela radarsystem A15 från jagaren (sedermera fregatten) HMS Mode registrerad. Föremålet består av inte mindre än 52 delar registrerade var för sig och bakom de anonyma nummer som utgör en museisamling döljer sig föremål med benämningar som omformare, fläkt, styrgenerator oscillator. För den kunnige på radarteknik (eller annan teknik för den delen) framstår det säkert som logiskt men för en humanist som undertecknad blir det mest ord på skärmen som får mig att förstå att det är komplicerat att bygga en radarstation och det krävs många delar och mycket ingenjörskunnande för att få den att fungera.

Radarsystemet installerades på jagaren Mode 1947, kort efter andra världskrigets slut. Jagaren var då fem år gammal och hade tjänstgjort som ett viktigt tillskott i flottan under kriget för eskorter, ubåtsjakt och annat. Några år efter installationen byggdes fartyget om till fregatt och fick mer utrustning för just ubåtsjakt. ‹

Text ***Johan Löfgren***

BILDEN

Foto Victor Hilding

TANKVÄRT

En somrig scen från övningen Våreld, som ingick i storövningen Aurora 26.

B Posttidning
Ej retur

FÖRSVARSMAKTEN
Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

NATIONELLA UNDERRÄTTELSEENHETEN REKRYTERAR